

DEGER

AYLIK KÜLTÜR VE YAŞAM DERGİSİ

Sayı: **144**

ARALIK **2025**

TASARRUF



Ceza ve Tevkifevleri
Genel Müdürlüğü Yayınıdır

ctedegerdergisi

cte.adalet.gov.tr

10 ARALIK
DÜNYA İNSAN HAKLARI
Günü

Gazze

DEGER

SAHİBİ

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Adına
Enis Yavuz YILDIRIM
Genel Müdür

YAYIN KURULU

Hasan AKCEVİZ
Genel Müdür Yardımcısı
Yayın Kurulu Başkanı

Alperen ÖZTÜRK

Kurumsal İletişim
Daire Başkanı

Lütfü YEĞİN

Tetkik Hâkimi

Hakan ERDEM

Yazı İşleri Müdürü - Editör

GRAFİK TASARIM & MİZANPAJ

Kurumsal İletişim Daire Başkanlığı
Kurumsal İmaj Bürosu
Ümit ÇETİNER-Memur
Okan KETEN-Memur
İrem GÖKDEMİR-Memur

YAZARLAR

A. Gül Aşık DÖNERGÖZ - Abdullah KAYA - Baycan ALTIGÜN
Bünyamin ÖRNEK - Celal CEYLAN - Eylem YILDIRIMÇAKAR
Ersin KAYA - Hamdi ÖLMEZOĞLU - İsmail EVCİN
İsmail ALTUN - Kamil KIRATLI - Nisa BARAÇ - Nurgül AÇIKGÖZ
Özlem YILDIRIM - Samet YURTTAŞ - Seda Nur ALTAN - Şirin Ceren
GÖMLEKSİZ - Tuğçe KARABULUT - Tuba ELİBOL
Ümmü GÖKDEMİR - Yasin YILMAZ

REDAKTÖRLER

Ayşe GÖKCE - Celal CEYLAN
Murat Ali KIRBIYIK - Umur Tugay YÜCEL

FOTOĞRAFLAR

Cesim ŞEKER - Halil İbrahim GÜNEŞ
Hayri TURHAL

İLETİŞİM

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Hacı Bayram Mah. Agah Efendi Caddesi
No:12/1 Altındağ/ANKARA
Değer Dergisi Telefon: (0312) 507 05 67
Değer Dergisi Faks: (0312) 223 43 91
e-posta: ctedeger@gmail.com

BASKI

Ankara Açık ÇiK Matbaası
İstanbul Yolu 15. km Hava Müzesi Karşısı
Şaşmaz/Ankara
Tel: (0312) 278 76 10
Faks: (0312) 278 25 68

MATBAA - BASKI ŞEFİ

Zafer KARAKAYA

YAYIN TÜRÜ

Yerel Süreli Yayın

BASIM TARİHİ

02.01.2026

EDİTÖRÜN NOTU**Hakan ERDEM**

Değer Dergisi Yazı İşleri Müdürü

Değerli Okurlar,

Yılın son sayısında “tasarruf” değerimizi hayatın tamamına yayılan bir bilinç olarak ele alıyoruz. Çünkü tasarruf nimetin kıymetini bilmek, emeğe saygı duymak, kaynakları hoyratça tüketmemek kadar sözde, zamanda ve duyguda da ölçüyü koruyabilmektir. Aralık sayımızın maneviyat yazısında yer alan “Tasarrufun Hikmeti” yazısı tam da bu noktaya temas ederek israfın yalnız maddi değil tutum ve davranışlarda aşırılıktan uzak durma anlamına da geldiğini hatırlatıyor. Regaip Gecesi’ne dair yapılan dua ve temenni ise ayın ruhuna ayrı bir derinlik katıyor.

Aralık sayımızda tasarruf değerimizin tamamlayıcı bir yüzü olarak aileyi de merkeze alıyoruz. Ailenin güçlendirici rolünü; sevgi, güven ve dayanıklılık ekseninde ele alan yazımız, sağlıklı aile dinamiklerinin bireyin psikolojik iyilik hâline katkısını görünür kılıyor. Engelliler haftasına ayrılan bölümde ise saygı, koşulsuz kabul ve sevgi gibi değerlerin toplumsal karşılığını yeniden düşünmeye davet ediyoruz.

Bu sayımızda gündelik hayatın pratik başlıkları da var. Kış aylarının vazgeçilmezi ıhlamuru; içeriğinden hazırlanışına, tüketimde dikkat edilecek hususlardan ölçülü kullanıma kadar kapsamlı biçimde işledik.

Dijital alanda ise “Next Sosyal” başlığıyla reklam, algoritma ve manipülasyon baskısını tartışarak “dijital bağımsızlık” fikrini, güvenli ve adil bir çevrim içi kamusal alan ihtiyacıyla birlikte ele aldık.

Dergimizin röportaj sayfasında, “Barutu Olmayan En Büyük Silah: Sinema” başlığıyla Cem Uçan’ı ağırlıyoruz. Uçan’ın sinemayı bir “algı ve hikâye kurma” dili olarak okuyan yaklaşımı sahne arkasından disipline, ideallerden toplumsal etkiye uzanan güçlü bir perspektif sunuyor. “Tomurcuk” yazımızda ise Viktor E. Frankl’a yapılan atıfla insanın kendini affetmesi ve yeniden başlama cesareti üzerine sakin ama etkili bir hatırlatma bulacaksınız. Ayrıca bu sayımızın başyazısında Genel Müdürümüz Sayın Enis Yavuz Yıldırım’ın kaleminden 2025 yılına kurumsal bir bakış ve uluslararası alanda takdir gören çalışmalarımıza dair değerlendirmeler yer alıyor.

Yeni yıla yaklaşırken “azaltmak” değil “değerini bilmek” üzerinden bir tasarruf kültürü inşa edebilmek dileğiyle dergimize katkı sunan tüm yazarlarımıza ve emeği geçen çalışma arkadaşlarımıza teşekkür ediyor, Değer’in sayfalarında buluşmaya devam etmeyi temenni ediyoruz.

İÇİNDE

Eğitim-26

En Uzun Gece En Parlak Işık:
Eğitimin Dönüştürücü Gücü

Psikoloji-28

Başında Beklediğin
Su Kaynamaz

Ayın Önemi-30

İstiklal Şairimiz
Mehmet Akif ERSOY

Foto Değer-32

Bir Fotoğraf Bir Hikâye-42

Türkiye'nin En Büyük Kaya Tuzu
Mağarası

Kültür ve Gelenekler-44

Kamış Kaleminden Çıkan
Eşsiz Bir Güzellik

Sinema-46

Gerçekten İstenirse Ne Olur?

Sosyoloji-48

Sıradanının Dışına Düşmek:
Toplumsal Etiketlemenin Hikâyesi

Başyazı-5



TASARRUFUN HİKMETİ

MANEVİYAT-06



AİLENİN GÜÇLENDİRİCİ ROLÜ

AİLE VE ÇOCUK-10



SAYGI, KOŞULSUZ KABUL VE SEVGİ

ENGELLİLER HAFTASI-12



KIŞ AYLARININ VAZGEÇİLMEZİ IHLAMUR

SAĞLIK-14



EKİLER



Gezi-34

Kişisel Gelişim-51

Gülümse, Odaklan ve Değiştir

İletişim-52

Hayır de Kendin Ol

Tarihin Arka Sokağı-54

Plevne Kahramanı

Gazi Osman Paşa

Tarih-58

Avrupanın Kaderini

Değiştiren Mektup

Trafik-60

Güvenli Sürüş İçin

Doğru Lastik Seçimi

Canlılar Alemi-62

Torosların Zirvesindeki

Mucize: Toros Kurbağası

Deneme-64

Bingöl Balı

NEXT SOSYAL

BİLİM-16



TOMURCUK

HAYATIN İÇİNDEN-17



CEM UÇAN

RÖPORTAJ-18



DÜNYANIN

EN İYİ YARGICI: VİCDAN

ETİMOLOJİ-24



Yayınlarımızda **YER ALMAK İSTER MİSİN?**



Değer dergisinde yayınlanmak üzere siz **değerli** personelimizin yazılarını bekliyoruz. Toplumumuza rehberlik eden içerikler üretmek, düşüncelerinizi ve fikirlerinizi geniş kitlelere ulaştırmak için katkıda bulunabilirsiniz.

Siz de yazılarınızla dergimize **Değer** katmak istiyorsanız bize ulaşın.

ctedeger@gmail.com



Merhaba Değerli Okurlar,

2025 yılını kurum kültürümüzün güçlendiği, saha tecrübemizin daha sistematik bir yönetim anlayışına dönüştüğü bir eşik olarak değerlendiriyoruz. Bu dönemde fiziki imkânları geliştirirken odağımızı hiç değiştirmedik: infaz ve denetimli serbestlik hizmetlerinde insan onurunu esas alan ve iyileştirmeyi güçlendiren yaklaşımı kararlılıkla büyütmeye devam ediyoruz.

Bu yaklaşımın uluslararası alandaki en somut yansıması, Elazığ Sivrice Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumumuzda yürütülen “Umut Varsa Hayat da Vardır” projemizin EuroPris platformunda ödüllendirilmesi olmuştur. Bu başarı rehabilitasyonu merkeze alan infaz vizyonumuzun uluslararası arenada karşılık bulduğunu göstermiştir. Aynı şekilde “Adalet Ormanları” projemizin Avrupa Denetimli Serbestlik Konfederasyonu (CEP) 15. Yıllık Genel Kurulunda “Takdir Belgesi” ile ödüllendirilmesi, çevre duyarlılığı ile kamu yararını rehabilitasyon ekseninde buluşturan çizgimizin sınırların ötesinde de takdir edildiğini ortaya koymuştur.

2025, ülkemizin infaz alanında uluslararası iş birliğini derinleştirdiği bir yıl olarak da öne çıkmıştır. İstanbul’da gerçekleştirilen ICPA 27. Yıllık Konferansı’nda 91 ülkeden 700’ü aşkın katılımcının aynı tema etrafında buluşması; insan hakları, dijital dönüşüm, rehabilitasyon ve personel refahı başlıklarında ortak bir ufuk oluşturmıştır. Bu önemli buluşmanın Adalet Bakanımız Sayın Yılmaz Tunç’un teşrifleri ve Bakan Yardımcımız Sayın Ramazan Can’ın katkılarıyla güçlenen üst düzey temsil ve kurumsal sahiplenme atmosferinde gerçekleşmesi ülkemizin infaz alanındaki vizyonunu uluslararası platformda daha görünür kılmıştır.

Denetimli serbestlik, 2005’ten bu yana cezanın yalnızca infazıyla sınırlı kalmayan, bireyin topluma yeniden kazandırılmasını esas alan modern ve bütüncül bir yaklaşımı ifade etmektedir. Sistemimizin 20. yılı vesilesiyle 2025’i “Denetimli Serbestlik Yılı” ilan etmemiz bu vizyonu daha görünür kılma ve kurumsal kapasitemizi güçlendirme irademizin somut bir göstergesi olmuştur.

Bütün bu başarıların arkasındaki en büyük güç, adalet hizmetini her koşulda omuzlayan teşkilatımızın fedakâr personeli. Bu nedenle 6 Haziran’ın “Ceza İnfaz Kurumu Çalışanları Günü” olarak ilan edilmesini yalnızca bir tarih belirlemesi ola-

rak değil yıllardır sahada emek veren personelimizin beklentisine karşılık veren, kurumsal hafızamızda anlamı büyük bir takdir adımı olarak görüyorum. Uzun yıllardır teşkilatımızın dile getirdiği bu özel gün, emeği görünür kılan; özveriye, sadakati ve göreve adanmışlığı kurumsal düzeyde tescilleyen güçlü bir mesaj taşımaktadır.

Bu önemli günün ilk kez 6 Haziran’da kutlanacağını Adalet Bakanımız Sayın Yılmaz Tunç tarafından açıklanmış olması da ayrıca kıymetlidir. Sayın Bakanımızın bu iradesi; personelimizin moral ve motivasyonunu yükselten, “emeğinin görüyor ve değer veriliyor” duygusunu güçlendiren, teşkilatımızın çalışma barışını ve aidiyetini pekiştiren önemli bir kazanım olmuştur. Çünkü infaz ve denetimli serbestlik hizmetleri büyük ölçüde insan emeğiyle ayakta duran; dikkat, sabır, sorumluluk ve yüksek mesleki disiplin gerektiren bir alandır. Bu alanın gerçek taşıyıcısı olan personelimizin böyle bir gün ile kurumsal olarak onurlandırılması; hem kurum kültürümüzün güçlenmesine hem de hizmet kalitesinin sürdürülebilirliğine doğrudan katkı sunacaktır.

Bu özverili çalışma kültürünü güçlendiren önemli adımlardan biri de yılın sonunda yürürlüğe giren “CTE Personeli Etik Davranış İlkeleri”dir. 9 temel ilke ve 84 uygulama esasından oluşan bu çerçeve, kurumsal duruşumuzu netleştirirken kamu hizmetinde güveni ve itibarı pekiştiren güçlü bir rehber niteliği taşımaktadır. Bu kurumsal iklimin güçlenerek devam etmesinde, sahadaki emeği stratejik bir vizyonla destekleyen üst düzey sahiplenme ve yönlendirme de belirleyici bir rol oynamaktadır.

Değerli Okurlar,

2026 yılına adım atarken adaletten ödün vermeyen, liyakati önceleyen ve kaynaklarını milletimizin hizmetine en verimli şekilde sunan bir teşkilat olma yolunda; kurumsal dayanışmanın daha da güçlendiği, kaynakların daha bilinçli kullanıldığı ve hizmet kalitesinin aynı kararlılıkla yükseltildiği bir dönemi birlikte inşa edeceğimize yürekten inanıyorum.

Yeni yılın ülkemiz, teşkilatımız ve tüm çalışma arkadaşlarımız için sağlık, huzur ve başarı getirmesini temenni ediyor; gösterdiğiniz özveri, gayret ve sorumluluk bilinci için her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.



İsmail EVCİN

Din Hizmetleri Uzmanı

Bolvadin Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

Tasarrufun Hikmeti

İnsanın yaratılmışlar arasındaki kıymeti kendisine verilen nimet ve yeteneklerle yakından ilgilidir. Akletme, düşünme, bilgi sahibi olma, irade sahibi olma ve isteği doğrultusunda amel edebilme yeteneği onu diğer canlılardan ayıran başlıca özelliklerdir. Yüce Allah insanla birlikte dünya olarak tanımladığımız bu alemde canlılara yetebilecek ölçüde rızık ve nimet de yaratmıştır. Öyle ki Kur'an-ı Kerim'de bu nimetlerin sayısal olarak tespitine bile güç yetiştirilemeyeceği ifade edilmektedir. (Nahl, 16/18) Yine kâinattaki her canlının rızıkının Yaratıcı tarafından lütfedildiği belirtilmiştir. (Hûd, 11/16)

Dünya aleminde ihtiyaçlarımız vardır. Bu ihtiyaçlarımızı gidermek adına edindiğimiz şeyler "mal" terimiyle tanımlanmaktadır. Sözlükte kişinin mâlik olduğu eşyanın tümü

için bu kavram kullanılır. Edinilen mal yığınlarına yaygın kullanımda "servet" denilmektedir. "Göklere, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin mülkü (hükümrânlığı) kendisine ait olan Allah ne yücedir." (Zuhruf, 43/85) ayeti "Evrendeki her şey Allah'a aittir, insanların elde ettiği mal ve mülkün hepsi O'nundur." şeklinde anlamaya elverişli bir ifadedir. Bu minvalden bakıldığında görülecek olan şey insanın Allah'ın mülkünde ancak emanetçi konumunda olduğudur. Bu sebeple başkalarına zarar vermeden doğru ve helal yollardan kazanç elde edecek, bu kazancı harcarken de içinde yaşadığı topluma karşı sorumluluk bilinciyle davranacaktır. Harcamalarında helal dairede kalmaya da özen gösterecektir.

İslam, insanlara özel mülkiyet hakkı tanımıştır. Ancak bu hak sınırsız bir

kullanım yöntemi olmayıp aksine hudutları belirlenmiş bir durum olarak tezahür etmektedir. İnsan nefsinin aldatmasıyla emaneten mâlik olduğu mallar üzerindeki tasarruf yetkisinin sınırlandırılmasına rıza gösteremeyebilir. İslam, toplum ve ahlak anlayışıyla incelendiğinde mal sahipleri için konulan kriterlerin tümünde genel kamu yararı gözetilir. Ayrıca bu kısıtlamalar özelde kişinin diğer insanlara karşı hırsı ve bencilliği törpülenerek dünya hayatında odağını bulmasına, ahirette huzura ermesine yardımcı uygulamalar olarak ortaya çıkar. Yani fert ve toplum beraber ıslah edilerek fayda teşekkül ettirilmektedir.

İslam, bireylerin servet sahibi olmalarını birtakım kurallarla tasnif ettiği gibi elde edilen bu servetin de sarfı için çeşitli tavsiye ve yaptırımlar koymuştur: "Allah'a ve Resûlüne iman edin. Sizi, üzerinde tasarrufa



yetkili kıldığı şeylerden harcayın. Sizden iman edip de (Allah rızası için) harcayan kimselere büyük mükafaat vardır.” (Hadîd, 57/7) bununla beraber harcamada ölçü-süzlüğü vermek için “Allah’ın sizi koruyucu kılmış olduğu mallarınızı aklı ermezlere (beyinsizlere) vermayın.” (Nisâ, 4/5) ifadeleriyle değer bilmezlere karşı dikkat edilmesi uyarısı yer almaktadır. Sahip olunan değerlerin sarfı noktasında hassas davranılması, zayi edilmemesi ikaz edilmektedir.

İslam’da helalinden kazanmak ve bu kazancı uygun şekilde gereği gibi kullanmak temel gaye ve hedeftir. Dinimizde haram kazanç yerildiği gibi helal kazancın da gerekli ölçüler dahilinde kullanılmaması kınanmış ve yasaklanmıştır. Kazancın yahut sahip olunan imkân ve nimetlerin gereği gibi kullanılması israf kavramı ile ifade edilmektedir. İslam’da her çeşidiyle israf haram kılınmıştır. Hem elimizdeki üretilmiş malları hem de dünyanın kaynaklarını ölçülü ve dengeli bir biçimde kullanmak ve tüketimi ona göre düzenlemek zorundayız.

İsraf; herhangi bir konuda aşırı gitmek, doğru ve gerçek olandan sap-

ma, meşru sınırların ötesine geçme, imkanları, sahip olunan değerleri gerekli görülen yerler dışında veya gereğinden fazla harcamak anlamına gelmektedir. Kur’an-ı Kerim’de “meşrûiyet sınırını aşanlar” için sık sık “müsrif” ve “müsrifin” kelimeleri kullanılmaktadır. (A’raf, 7/81) Ayetlerde israf kavramı doğru inançtan sapma (Tâhâ, 20/127), tutum ve davranışlarda itidalden sapma (Zümer, 39/53), ahlakta meşrûiyetten sapma ve azgınlığa düşme (A’raf, 7/80-81) anlamlarında kullanılmıştır. “...Yiyiniz, içiniz fakat israf etmeyiniz. Çünkü Allah israf edenleri sevmez.” (A’raf, 7/31) ayeti israfın haram olduğunu açıkça dile getirmektedir. Beşeri ihtiyaçlarda israf, zamanda israf ve kaynaklarda israf şeklinde bir israf tasnifi yapmak inceleme noktasında kolaylık sağlayacaktır.

Beşeri İhtiyaçlarda İsraf

Yaygın kullanımda ilk akla gelen şekliyle yeme-içmede yapılan israftır. Bize emanet verilen bu vücudumuzun iş yapma ve hayatı idame ettirme gücü noktasında gerekli gıdayı almak insanî olduğu kadar dinî bir hassasiyet içerir. İslam, insana gıdayı azaltmayı bu

“İslam, bireylerin servet sahibi olmalarını birtakım kurallarla tasnif ettiği gibi elde edilen bu servetin de sarfı için çeşitli tavsiye ve yaptırımlar koymuştur. “Allah’a ve Resûlüne iman edin. Sizi, üzerinde tasarrufa yetkili kıldığı şeylerden harcayın. Sizden iman edip de (Allah rızası için) harcayan kimsele- re büyük mükafaat vardır.” (Hadîd, 57/7)





“İslam’da helalinden kazanmak ve bu kazancı uygun şekilde gereği gibi kullanmak temel gaye ve hedeftir. Dinimizde haram kazanç yerildiği gibi helal kazancın da gerekli ölçüler dahilinde kullanılmaması kınanmış ve yasaklanmıştır.

sebeple iş gücü noktasında bedensel ve ruhsal zafiyete kapı açacak uygulamaları tasvip etmez. Bununla beraber gıdada hoyrat bir metot olan oburluğu da tasvip etmez. Bu bağlamda Hz. Peygamber Efendimiz: “Ademoğlu, karnından daha şerli bir kapı doldurmamıştır. İnsana belini doğrultacak birkaç lokma yeter. Yemek yediği zaman midesinin üçte birini yemeğe, üçte birini içmeye, üçte birini de nefes almaya ayırsın.” (Tirmizi, Zühd, 47) sözüyle haddinden fazla yemenin insanı sürükleyeceği zarara dikkat çekmektedir.

Günümüz toplumlarına şöyle bir göz attığımızda yapılan yiyecek ve içecek israflarının haddi hesabının olmadığını görmek hiç de zor olmasa gerektir. Çöpe atılan ekmeklerin, dökülen yemeklerin, boşa akan suların milyonları bulan şehirlere yetecek miktara ulaştığından bahsedilmektedir. Oysa dünyada hoyratça atılan bir parça ekmeğe, dökülen bir tabak çorbaya hatta umursamadığımız miktarda musluklardan sızan bir damla suya muhtaç ne kadar da insan vardır. İşte bütün bunların İslam terbiyesinden, maneviyattan dahası Allah’a gerçek manada kul olmaktan uzak olmanın sonucu olduğunu görmekteyiz.

Zaman İsrafi

İnsanın bahşedilen ve geri döndürülemez sonuçların tetikleyicisi olan zamana karşı tutumuyla açıklamak yerinde olacaktır. İnsan hayatında önemli bir yere sahip olan ilim, servet ve diğer birçok değer zaman içinde elde edilebilmektedir. Zamanı gerektiği şekilde değerlendirebilenler hem dünyada hem de ahirette huzuru yakalayacaklardır. Sevgili Peygamberimiz: “İki nimet vardır ki insanların çoğu bunların değerinden habersizdirler. Bunlar sağlık ve boş zamandır.” (Buhârî, Rikâk, 1) buyurmak suretiyle zamanın ve sağlığın önemine dikkat çekmiştir. Hangi akıl sahibi bunların değerli olmadığını iddia edebilir? Hayatımız saniyelere, dakikalara bağlı değil midir? Bütün servetler feda edilse Rabbimizin takdir ettiği ömrümüz bittiğinde bir saniyemizi geri getirme gücümüz ve imkânımızın olmadığı düşünülürse zamanın bizim için ne derece önemli olduğu daha iyi anlaşılır.

Kaynakların İsrafi

Toplunun geneline şamil haklar tezahür ettiren israf türleridir. Bu başlıkta hemen bir ülkenin sahip olduğu yer altı ve yer üstü zenginlikleri akla gelmektedir. Denizler,

akarsular, ormanlar, tarıma elverişli araziler, kara ve deniz hayvanları, madenler bu bağlamda bir ülkenin başlıca kaynaklarını teşkil etmektedir. Çağımızda gerek dünya gerekse ülkeler bazında kaynak israfının göz ardı edilemeyecek boyuta ulaştığı bir gerçektir. İsraflar ise kozmolojik dengeyi sabote etmektedir. Bozulan denge sonucunda da insanlık alemi başta sağlık olmak üzere çeşitli problemlere muhatap olmaktadır. Kâinattaki dengenin bozulmasında insanların eylemleri önemli yer tutmaktadır. Zira Kur’an-ı Kerim’de; “İnsanların bizzat kendi işledikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu ki Allah yaptıklarının bir kısmını onlara tattırsın belki de (tuttukları kötü yoldan) dönerler.” (Rûm, 30/41) buyurulmaktadır. Bu ayet insanların, yer üstü ve yer altı kaynaklarını, denizleri, ormanları, madenleri ölçüsüzce ve bilinçsizce kullanmaları sonucunda kainatta dengenin bozulacağına işaret etmektedir. Bozulan denge sonucunda hayatın ne derece problemlere gebe kaldığını çağımızda çok daha iyi gözlemleme imkânına sahibiz. Allah’ın insanlar için verdiği nimetlerin olumsuz kullanımı israftır. Yapılan her israf da ister fert ister toplumsal bazda olsun o nimetin elden çıkmasına neden olacaktır.

İsraf, sadece fertlerin değil toplumların çöküşünde de en önde gelen



etkenlerden birisidir. Bu bağlamda İslam, mensuplarını kendilerine gerek fert gerekse toplumsal bazda verilen değerlerin israf edilmemesi konusunda uyarmıştır. İslam'da mal yığmayı düşünen ve servetlerini tembelce ellerinde tutanlar da tasvip edilmemişlerdir. Zira böyle bir tutum malların âtıl durumda kalmasına ve dolayısıyla da kaynak israfına sebep teşkil etmektedir. İslam, israfın önlenmesi için kişileri manevî, yönden de motive etmiştir. Verilen her nimetten sorguya çekilme yaptırımı israfın önlenmesinde önemli bir etkindir.

Akıllı ve sorumluluk bilincinde olan bireylerin israftan kaçınarak tasarruf değerine sıkıca tutunmaları uygun olan davranıştır. İsrâf edenlerin kendi sorumlulukları ile beraber toplumdaki diğer bireylerin haklarıyla alakalı ihlalleri kaçınılmazdır. Doğru davranış şekli, cimriliğin batağına saplanmadan tasarrufla hayatın devam ettirilmesidir. Bize bahşedilen her nimete karşı en doğru şükrün tasarruf sırrında gizli oluşunu akıldan çıkarmayalım. Bu vesileyle 25 Aralık Perşembe gecesi idrak edeceğimiz Regaip Gecesi'nin bu satırların okuyucularından başlayarak ülkemizin, Müslüman toplumların ve tüm insanlığın selametine vesile olmasını Yüce Rabbimizden niyaz ederim.



Günümüz toplumlarına şöyle bir göz attığımızda yapılan yiyecek ve içecek israflarının haddi hesabının olmadığını görmek hiç de zor olmasa gerektir. Çöpe atılan yemeklerin, dökülen yemeklerin, boşa akan suların milyonları bulan şehirlere yetecek miktara ulaştığından bahsedilmektedir.





Özlem YILDIRIM

Sosyal Çalışmacı

Kırşehir 2 No.lu Açık Ceza İnfaz Kurumu



Ailenin Güçlendirici Rolü

Aile, toplumun üzerine inşa edildiği en köklü kurumdur. Bir toplumun güçlenmesi, temelde sağlam aile birliklerinin varlığıyla mümkün olur. Aile ortamı bireylere sevgi, güven duygusu ve kendilerini tanımlayacak bir kimlik sunar. Dengeyi yakalamış ailelerde üyeler, birbirlerinin huzuruna ve psikolojik iyilik hâline katkı sağlayan tutumlar geliştirir. Elbette her aile dönem dönem yaşamın getirdiği zorlayıcı durumlarla karşılaşabilir. Ancak işlevsel aileler sorunları daha hızlı ele alıp çözebilir ve içsel uyumlarını

sürdürebilir. Buna karşılık yapısal olarak sağlıklı bir aile düzeninde ortaya çıkan sorunlar zamanla ilişkileri zayıflatıp aile birliğinin dağılmasına kadar gidebilir. Ailelerin; iletişim becerilerini güçlendirerek, stresi yönetebilme kapasitesini artırarak, sağlıklı problem çözme alışkanlıkları edinerek ve birlik duygusunu pekiştirerek daha dirençli bir yapıya kavuşmaları mümkündür. Bu temel yetkinlikler aile sağlığının sürdürülebilir şekilde gelişmesine katkı sağlar.

Sağlıklı ailelerde bireyler;

- Birbirlerine içten bir ilgi ve sıcaklıkla yaklaşır.
- Ortak zaman yaratmayı önemser.
- Aralarında güçlü bir aidiyet duygusu taşır.
- Birbirlerinin varlığından keyif alır, huzur bulur.
- Yaşanan anlaşmazlıkları yapıcı biçimde çözme becerisine sahiptir.
- Karşısındakini olduğu hâliyle kabul eder.
- Birbirlerinin olumlu yönlerini fark eder ve değer verir.
- Paylaştıkları ortak ilgi alanları aile bağlarını güçlendirir.
- Duygu ve düşüncelerini açıkça aktarmakta zorlanmaz.
- Aile içinde olanları mizahla hafifletebilir, şakalaşmayı bir iletişim aracı olarak kullanabilir.

Aile bütünlüğünün korunması aslında aile içi huzurun sürdürülmesi anlamına gelir ve bu her zaman emek isteyen bir süreçtir. Tatmin edici ve güven veren bir aile yaşamı ise tüm üyelerin ortak çabasıyla ve birbirlerine sundukları destekle mümkün olur. Aileler; çocukların bedensel, duygusal, zihinsel ve toplumsal gelişiminde belirleyici bir rol oynar. Düzenli ve dengeli bir aile yaşamının temel dayanağı da uyumlu bir evlilik ilişkisidir. Eşlerin birbiriyle kurduğu açık, saygılı ve yapıcı iletişim çocuklar için doğal bir örnek oluşturur. Anne ve babanın birbirine yönelttiği sevgi, incelik, saygı, hoşgörü ve sabırlı tutumlar çocukların gözlem yoluyla içselleştirdiği önemli davranışlardır.

Çocuklar İçin Model Olan Ebeveynlik

Eşlerin sorunları konuşarak çözülmesi, duygularını ifade edebilmesi ve gerginlik anlarında yapıcı kalabilmesi ailedeki tüm bireyler için yol gösterici bir ortam yaratır.



Çocuklar stres, anlaşmazlık veya hayal kırıklığı gibi durumlarda nasıl tepki vereceklerini çoğu zaman ebeveynlerinin tutumlarından öğrenir. Özellikle okul çağındaki çocuklarda görülen uyumlu davranışların arka planında genellikle iletişimi güçlü ve destekleyici bir aile yapısı bulunur.

Sağlıklı ailelerde bireyler, birbirlerini yalnızca akraba olarak değil konuşabildikleri, içlerini açabildikleri ve birlikte keyifli zaman geçirebildikleri bir dost olarak da görürler. Aile içinde bu samimi yakınlığın güçlenmesi ilişkilerin sıcaklığını artırır. Bu nedenle aile bağlarınıza destekleyecek, arkadaşça bir yakınlık oluşturacak adımlar atmaya özen göstermeniz önemlidir.

Ceza İnfaz Kurumundan Sonra Eve Dönüş

Ceza infaz kurumunda uzun süre kalmış hükümlülerin tahliye sonrası yaşadığı adaptasyon sürecinin en kritik ve duygusal yönlerinden biri aile bağlarının yeniden tesisi sorunudur. Saha uygulamalarında en sık karşılaşılan temel sorunlardan biri olan bu durum hükümlülerin aile üyeleriyle yeniden nasıl iletişim kuracaklarına, ortak yaşam alanını

nasıl paylaşacaklarına ve özellikle çocuklarıyla aralarındaki bağı nasıl onaracaklarına dair duydukları yoğun ve yaygın endişelerdir. Uzun bir ayrılığın ardından bu endişeler son derece doğaldır. Yeniden bir araya gelmek bir anda eski hâline dönmek değil küçük ve sürekli adımlarla ilerleyen bir süreçtir.

İşte bu hassas geçişi başarıyla yönetmek için kendinize ve ailenize zaman tanıyın. Hemen eski düzene dönme baskısından kurtulmak, sağlıklı ve sabırlı bir iletişimle kurulmuş sağlam aile ilişkilerinin oluşmasını kolaylaştırır. Eve dönüşün getirdiği sevincin yanında bir miktar tedirginlik yaşamının doğal olduğunu kabul etmek, bu duyguların geçici bir uyum sürecinin parçası olduğunu bilmek gerekir.

Çocuklarla Bağı Yeniden Kurmak

İlk görüşmelerde büyük konuşmalar yapmak zorunda değilsiniz. Bazen sadece aynı odada sessizce oturmak bile bağ kurmanın başlangıcıdır. Varlığınız kelimelerden daha önemlidir. Çocuklarla temas kurarken biraz daha dikkatli olmalısınız. Çocuklar çekinebilir veya şaşırabilirler. Bu durum sevgisizlikten değildir. Aksine uyum sürecinin

bir parçasıdır. Kısa bir oyun, küçük bir yürüyüş, birlikte yapılan etkinlikler veya kitap okumak gibi ılımlı etkileşimlerle güven yeniden inşa edilebilir. Geçmişini hemen konuşma zorunluluğu hissetmek yerine önce huzuru sağlamak, yaşananları ise uygun ortam oluştuğunda karşılıklı saygı çerçevesinde zaman içinde ele almak daha sağlıklı olacaktır.

Küçük Adımlarla Yeni Bir Başlangıç

Aynı sofraya oturmak, akşam sıcak bir çay eşliğinde sohbet etmek gibi sıradan görünen eylemler aile içi yakınlığın yapı taşlarıdır. Bu davranışlar aidiyet duygusunu güçlendirir. Eşle iletişimde açık ve nazik bir dil kullanmak, kaygılarınızı ve zorlandığınızı noktaları suçlayıcı olmadan, açıklayıcı bir ifadeyle paylaşmak süreci çok daha sağlıklı kılar. İhtiyaç duyduğunuzda profesyonel destek almaktan çekinmeyin. Doğru yardım ile yeniden kurulan aile yaşamının sorunlarını çözmek kolaylaşacaktır. Destekleyici ve sevgi dolu bir aile bağı hayatın tüm zorlayıcı olaylarına karşı en büyük dayanağımızdır.



“Çocuklar stres, anlaşmazlık veya hayal kırıklığı gibi durumlarda nasıl tepki vereceklerini çoğu zaman ebeveynlerinin tutumlarından öğrenir. Özellikle okul çağındaki çocuklarda görülen uyumlu davranışların arka planında genellikle iletişimi güçlü ve destekleyici bir aile yapısı bulunur.”





Tuğçe KARABULUT

Sağlık Memuru

Erzincan Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

SAYGI, KOŞULSUZ KABUL ve SEVGİ

“Engelsiz bir dünya önce gönüllerde başlar.”

İnsanı insan yapan yürüyüşü, görüşü, konuşması değildir. Kalbinin derinliğinde taşıdığı sevgidir, merhamettir, vicdandır. Her birey dünyaya farklı bir hikâye ile gelir; kimisi gözleriyle görür hayatı kimisi kalbiyle. Kimisi koşar kimisi sabırla adım adım yürür. Fakat her birinin ortak noktası insanca yaşama hakkına sahip olmalarıdır. Her biri aynı hakikatın bir parçasıdır. Çünkü insan olmak eşref-i mahlûk olmaktır.

Toplum olarak unutmamamız gere-

ken en temel hakikat şudur: Engelli bireylerin bizden beklediği şey acıma değil saygı, koşulsuz kabul ve sevgidir. Çünkü saygı insanın onurunu korur, kabul onu toplumun bir parçası yapar sevgi ise bütün farklılıkların ötesinde buluşturur. Ne yazık ki kimi zaman gözler görse de gönüller körleşir. Kimi zaman diller konuşsa da kalpler susar. Oysa asıl engel kalbin katılığı, zihnin dar kalıplarıdır. Allah katında insanı değersiz kılan ölçüt fiziksel değil manevi engelliliktir. Bedenin

bir uzvu eksik olabilir ama kalbi merhametle dolu bir insan kâinatın en güzel tamamlanmış hâlidir.

Matûridî geleneğinde engellilik, insan aklının kavrayamayacağı kadar derin hikmetlerle açıklanmıştır. Bu hikmetlerden ilki, insanın yaradılış gayesine dikkat çeker: Hayat bir imtihandır ve her insan Allah’a kulluğunu göstermek üzere sınanır. Kimi sağlıklı kimi sabırla kimi bollukla kimi eksiklikle... İkinci hikmet, zorluk zamanlarında geçiren vakitlerin mânen bereketlen-



mesidir. Sıkıntıya sabırla tahammül edenin her anı ibadet hükmüne geçer. Üçüncü hikmet, bu durumun riyadan uzak, tertemiz bir kulluğa vesile olmasıdır. Çünkü acziyetini bilen insan Rabbine daha yakındır. Dördüncü hikmet, insanı gafletten uzak tutar, ölümü, kabri ve ahireti hatırlatır. Beşinci hikmet, Allah'ın isimlerini idrak etmeye, O'nun kudretini kavramaya vesile olur. Altıncı hikmet, Hz. Peygamber'in buyurduğu üzere çekilen sıkıntıların günahlara kefarete olmasıdır. Yedinci hikmet; toplumda şefkat, merhamet ve yardımlaşma duygularını yeşertmesidir.

Bu anlayışın bir yansıması olarak

İmam Gazali'nin "Kibir türlerinden bir başkası da kişinin, hasta ve engelli insanları meclislerinden uzaklaştırması ve onlardan uzak durmasıdır. Böyle davranmak kibirdendir." sözü sadece ahlakî bir öğüt değil aynı zamanda bir vicdan çağrısıdır. Çünkü engelli bireyleri dışlamak aslında kendi kalbimize bir duvar örmektir. Gerçek tevazu insanı insan olduğu için sevmektir. Yunus Emre'nin dediği gibi yaratılanı yaratandan ötürü sevebilmektir. Gözündeki, ayağındaki, dilindeki değil yüreğindeki ışığı görebilmektir.

Bir toplumun olgunluğu en güçlülerinin değil en kırılganlarının

nasıl yaşadığıyla ölçülür. Rampalar inşa etmek, binaları erişilebilir kılmak, istihdam alanları açmak sadece fiziksel çözümler değildir. Bunlar vicdanın ve merhametin somut hâlleridir. Çünkü asıl engel kaldırımda değil kalpteki mesafedir. Bu bağlamda 3 Aralık "Dünya Engelliler Günü" yalnızca bir farkındalık günü değil insanlığın aynaya baktığı bir gündür. Bu ayna bize şunu söyler: "Engelsiz bir dünya önce gönüllerde başlar." bir tebessüm, bir anlayış, bir selam bile bazen bir ömrü güzelleştirebilir. Bizler birbirimizi koşulsuzca kabul edebildiğimizde yardımlaşmayı bir görev değil bir sevinç olarak gördüğümüzde o zaman gerçekten engelsiz bir toplum oluruz.

Unutmayalım ki saygı, koşulsuz kabul ve sevgi yalnızca engelli bireylerin değil bütün insanlığın ortak dilidir. Çünkü kimse bir başkasının eksikliğinde değil ancak birlikte tamamlanır. O zaman dünya gerçekten herkes için yaşanabilir bir yer olur.



Kaynaklar
1. Gazali, İ. (2022). Kibir ve Kendini Beğenmişlik. İstanbul: Çelik Yayınları
2. Kolektif (2017). Engellilik ve Dinler. Ankara: Açılım Kitap





Seda Nur ALTAN

Sağlık Memuru

Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

KIŞ AYLARININ VAZGEÇİLMEZİ IHLAMUR



“ Ihlamurun içinde birçok vitamin ve mineral bulunmaktadır. Bunları A, C, P, B6 vitaminleri, manganez, kalsiyum ve benzeri mineralleri olarak sıralayabiliriz.

Ihlamur; uzun ömürlü, 40 metreye kadar büyüeyebilen, ılıman iklimde yetişen, güzel kokulu bir ağaç türüdür. Krem renkli, hoş kokulu çiçekleri ve yapraklarından elde edilen ıhlamur çayı ise sıcak veya soğuk olarak tüketilebilen, sakinleştirici ve rahatlatıcı etkiye sahiptir. Tarihte tıbbi amaçlı kullanımından dolayı “Kralların Nektarı” olarak adlandırılan çok faydalı bir içecektir.

Ihlamurun içinde birçok vitamin ve mineral bulunmaktadır. Bunları A, C, P, B6 vitaminleri, manganez, kalsiyum ve benzeri mineraller olarak sıralayabiliriz.

Ihlamurun Faydaları Nelerdir?

1. Grip ve soğuk algınlığı semptomlarını azaltır.
2. Hafif ağrıları azaltır.

3. Uyku kalitesini artırır.

4. Bağışıklığı destekler.

5. Stres ve kaygıyı azaltır.

6. Antioksidan etkisi vardır. Kronik hastalıklarla ve tip 2 diyabetle mücadele eder. İltihaplanmayı önlemeye yardımcı olur.

7. İdrar söktürme ve terlemeyi teşvik edici etkisi vardır.

8. Kalp sağlığını destekler.

9. Öksürük kesici etkisi vardır, bronşit semptomlarını hafifletir.

Ihlamurun Yan Etkileri Var mı?

Ihlamur içimi genel olarak güvenli kabul edilir ancak fazla miktarda ve uzun süre tüketilmesi hâlinde istenmeyen reaksiyonlar görülebilir. Ihlamurun olası yan etkileri şunlardır:

- Nadirde olsa ciltte döküntü, kaşıntı veya solunum güçlüğü,
- İdrar söktürücü etkisinden dolayı sıvı kaybı,
- Özellikle kalp, tansiyon ve sakinleştirici ilaçlar ile kullanıldığında etkileşim riski olabilir.

Ihlamur Nasıl Kurutulur?

- Nemden uzak açık bir alana örtü serilir.
- Çiçekler örtünün üzerine üst üste gelmeyecek şekilde serilir.
- Kurutma işlemi sırasında çiçekler nazik bir şekilde günde iki üç kez karıştırılır. Bu işlem ıhlamurun her yerinin kuruması için yapılır.
- Kurutma süresi ortamın iklim koşullarına bağlı olarak 2 gün ile 1 hafta arasında değişebilir.

İhlamur Çayı Nasıl Yapılır?

İhlamur çayı doğru şekilde hazırlandığında daha çok etki gösterir.

İhlamur çayı tarifi;

- 1-2 tatlı kaşığı kuru ıhlamur çiçeği ve yaprağı bir demliğe konur.
- Üzerine 1 bardak (200 ml) kaynamış içme suyu eklenir.
- Demliğin ağzı kapatılarak çay 5-10 dakika arası demlenmeye bırakılır.
- Demleme süresi tamamlandığında süzülerek fincana alınır.
- İsteğe bağlı olarak içine bal, limon ya da tarçın eklenebilir.

İhlamur Çayı Kullanımında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

İhlamur, üst solunum yolu enfeksiyonlarına olumlu etkilerinden dolayı kış aylarında sıkça tüketilir. Oysa ıhlamuru sadece kış aylarında tüketmemek gerekir. Diğer aylarda da ıhlamur tüketmeye devam ederseniz faydalarından daha fazla yararlanabilirsiniz. Tabii ki her şeyin fazlasını tüketmek zararlı olduğu gibi ıhlamurun da fazlasını tüketmek zararlı olabilir. Günde 2-4 fincan tüketmek yeterlidir. Önemli bir nokta da ıhlamura kesinlikle şeker konulmamalıdır. En yüksek faydayı sağlamak için ya saf şekilde ya da bal konularak tüketmek gerekir.

Hamilelerde ıhlamur çayı kullanımına dikkat etmek gerekir. Bu dönemde hormonal dengeler hassas

olduğundan dolayı doktor onayı olmadan ıhlamur çayı içilmemelidir. Emzirme döneminde de bebeğe gaz yapabileceğinden sınırlı ve kontrollü bir şekilde tüketilmelidir.

Çocuklarda ıhlamur çayı kış aylarında çok kullanılmakla birlikte doktor önerisi doğrultusunda günlük kullanım miktarına dikkat edilerek verilmelidir. 1 yaş altındaki bebeklere kesinlikle verilmemelidir.

Özellikle kronik rahatsızlığı olan, düzenli ilaç kullanan ve özel fizyolojik dönemlerde bulunan bireyler için ıhlamur tüketimi doktor önerisi doğrultusunda olmalıdır. Şifa ile kalın...

“İhlamur, üst solunum yolu enfeksiyonlarına olumlu etkilerinden dolayı kış aylarında sıkça tüketilir. Oysa ıhlamuru sadece kış aylarında tüketmemek gerekir. Diğer aylarda da ıhlamur tüketmeye devam ederseniz faydalarından daha fazla yararlanabilirsiniz. Tabii ki her şeyin fazlasını tüketmek zararlı olduğu gibi ıhlamurun da fazlasını tüketmek zararlı olabilir.

Kaynaklar

1. <https://www.acibadem.com.tr>

2. <https://www.memorial.com.tr/saglik-rehberi>



Yasin YILMAZ

Kâtip

Kalkandere Açık Ceza İnfaz Kurumu

BİLİM



Sosyal medya gündelik yaşamın en güçlü iletişim araçlarından biri olarak dikkat çekmeye devam ediyor. Fakat yıllardır kullandığımız bu platformlar çoğunlukla yabancı şirketlerin kontrolünde ve çoğu zaman toplumların ihtiyaçlarından çok kendi çıkarları için kullanılı-

yor. Reklamların, algoritmaların ve yönlendirilen gündemlerin arasında kullanıcıların isteklerini bulması zorlaşıyor. Tam bu noktada ülkemizin yeni bir girişimi olan “Next Sosyal” doğdu. Yerli ve milli bir hareketle ortaya çıkan ve sosyal medya platformu olarak geliştirilen Next Sosyal; dijital bağımsızlığı-mızı güçlendiren, kullanıcıya daha temiz, adil ve güvenli bir alan sunmayı hedefleyen bir proje. Burada gündem yalnızca kullanıcıların paylaşımlarından oluşuyor. Reklam ve manipülasyon olmadan herkesin eşit şekilde ilgili bilgiden haberdar olması amaçlanıyor.

Neden Böyle Bir Platforma İhtiyaç Vardı?

Toplumsal değerlerimizi koruyacak, kültürel kimliğimizi ve milli çıkarlarımızı destekleyecek sosyal medya mecrası hep eksikti. Next Sosyal geliştiricileri bu eksikliği hissetti ve Türkiye’nin kendi dijital geleceğini inşa etmesi yolunda önemli bir adım atılmış oldu.

Kurucu Vizyon: Selçuk Bayraktar’ın Yol Göstericiliği

Next Sosyal’in ortaya çıkışında en büyük ilham milli teknoloji vizyonundan geldi. Baykar Teknoloji lideri Selçuk Bayraktar bugüne dek savunma sanayi ve teknoloji alanında ortaya koyduğu projelerde olduğu gibi sosyal medya alanında da “bağımsız ve milli bir dijital ekosistem” fikrini ön plana çıkardı. Bu

platform yalnızca bir sosyal ağ değil aynı zamanda Türkiye’nin teknoloji üretiminde geldiği noktanın bir miladı olarak dikkat çekiyor.

Geleceğe Bakış

Kısa sürede geniş bir kullanıcı kitlesine ulaşan Next Sosyal sadece bugün için değil yarının dijital dünyasında da güçlü bir alternatif olma yolunda ilerliyor. Bu platform Türkiye’nin kendi imkânlarıyla ortaya koyduğu yenilikçi çözümlerden biri olarak dijital çağda özgün bir içerik üretmeyi daha mümkün kılıyor.

“ Sosyal medya gündelik yaşamın en güçlü iletişim araçlarından biri olarak dikkat çekmeye devam ediyor. Fakat yıllardır kullandığımız bu platformlar çoğunlukla yabancı şirketlerin kontrolünde ve çoğu zaman toplumların ihtiyaçlarından çok kendi çıkarları için kullanılıyor.

Kaynaklar

1. <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/next-sosyalde-1-milyon-kullanici-icin-geri-sayim/3660735>
2. <https://www.trthaber.com/haber/bilim-teknoloji/bayraktar-next-sosyal-tum-kesimleri-kusatacak-sekilde-olusturuldu-915724.html>



Tomurcuk

O gece herkes uyuduğunda Ali düşünceli bir şekilde yatağından doğrulup elindeki küçük aynadan kendini inceliyordu. Sanki aynada sadece yorgun yüzünü değil yorgun ruhunu da görüyordu. Yüzündeki çizgiler zamanla değil kırgınlıklarla çoğalmış gibiydi. Geçmişte yaptığı hatalar, pişmanlıklar bir bulut gibi çökmüştü üzerine. “Keşke zamanı geri alabilsem.” dedi içinden ama zaman ne söz dinliyordu ne de geri alınabiliyordu. O gece karanlığın içinde zihninin derinliklerinde kendisiyle yüzleşiyordu; korkularıyla, pişmanlıklarıyla baş başaydı. Sabah uyandığında kendini biraz daha hafiflemiş hissediyordu.

Kütüphanede sayfaları sararmış eski bir psikoloji kitabı buldu. Kitaptaki bir cümle dikkatini çekmişti: “İnsan kendini affetmediği sürece geçmiş hep bugünde yaşar.” (Dr. Viktor E. Frankl, İnsanın Anlam Arayışı)

O cümle içindeki sükunluğun kapılarını açmıştı. “Ben de hep geçmişteyim.” diye düşündü. O günden sonra fark etti ki kendini affetmek yaptığını unutmak değil yaptığının

sorumluluğunu alıp artık ona esir olmamaktı. Pişmanlık duymak bir cezaydı ama affetmek özgürlüktü. Özgür olmayı seçmek istiyordu. Artık geçmişte takılıp kalmayı değil ilerlemeyi istiyordu.

Ali o günden sonra düşünmeye başladı. İçinde bir şey yavaş yavaş çözülüyor gibiydi. Günler geçtikçe kendisiyle konuşmayı öğrendi. Bir hata yaptığında kendine artık “Beceremedin.” demiyor “Denedin ama şimdi daha iyisini biliyorsun.” diyordu. İnsan kendine acımasız davranmayı bırakıp içindeki insana merhamet göstermeye başladığında iyileşme başlıyordu.

Bir sabah, koğuştta pencerenin kenarında duran küçük bir tomurcuğu fark etti. Ne kadar küçük ve savunmasız olduğunu düşündü. Yalnız ama dimdik, duvarların arasında yeşermeye çalışıyordu. Toprağı az, güneşi sınırlı, rüzgarı sertti ama tomurcuk hâlâ filizleniyordu.

Ali onu izlerken: “Tıpkı benim gibi ben de tıpkı bu tomurcuk gibiyim. Dar bir yerdeyim, hayatımın şartları zor ama hâlâ büyüeyebilirim. Hâlâ filizlenebilirim.” diye düşündü.

Tomurcuğun yavaş yavaş yapraklarını açmaya başlamasını izlerken fark etti ki her gün küçük bir adım bile büyüme için yeterliydi. Bir gün sadece nefes almak, bir gün düşüncelerini yazmak, bir gün geçmişi kabul etmek... Tıpkı tomurcuğun her gün biraz daha güneşe uzanma-

sı gibi o da kendi içsel yolculuğuna doğru ilerliyordu. O an aynaya bir kez daha baktı. Artık yüzü o kadar yorgun da görünmüyordu.

Kendine sessizce şunu söyledi: “Evet, hata yaptım ve hâlâ değişebilirim.” belki duvarlar aynıydı belki zaman ağır ilerliyordu. Ama o sabah yıllar sonra ilk kez kendine biraz inandı. Çünkü en büyük özgürlük kendini affedebilme cesaretinde saklıydı.

“ Bir sabah, koğuştta pencerenin kenarında duran küçük bir tomurcuğu fark etti. Ne kadar küçük ve savunmasız olduğunu düşündü. Yalnız ama dimdik, duvarların arasında yeşermeye çalışıyordu. Toprağı az, güneşi sınırlı, rüzgarı sertti ama tomurcuk hâlâ filizleniyordu.



Hakan ERDEM

Değer Dergisi Yazı İşleri Müdürü

Fotoğraf : Cesim ŞEKER



CEM UÇAN

“Barutu Olmayan En Büyük Silah: Sinema”

Filinta, Diriliş Ertuğrul ve Payitaht Abdülhamid gibi yapımlarda başarılı performansı ile tanınan Oyuncu Cem Uçan, Adalet Bakanlığı İstanbul Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Personel Eğitim Merkezinde Değer dergisine özel açıklamalarda bulunmak üzere ceza infaz kurumu personeliyle bir araya geldi. Sinemadan tarihi dizilere, kariyer yolculuğundan Değer dergisinin misyonuna uzanan sohbetimizde Uçan, sinemayı yalnızca bir sanat alanı olarak değil dünyaya “algı” ve hikâye kuran, güçlü bir anlatı dili olarak değerlendirdi. Uçan’a göre sinemadaki hedef açık: Los Angeles’ta bir Türk filminin afişi önünde kilometrelerce uzayan bir izleyici kuyruğu görmek.

Merhaba Cem Bey, hoş geldiniz. Oyunculuk dünyasına adım atmanın herkes için farklı bir hikâyesi vardır. Sizin oyunculığa yönelmenizdeki temel motivasyon neydi?

Aslında beni bu alana yönlendiren pek olmadı. Aksine çocukluğumun geçtiği coğrafyalarda ailenize “Ben aktör olacağım.” deseniz büyük ihtimalle ciddiye alınmaz hatta tepkiyle karşılanırdınız. Hâlâ çocukluk arkadaşlarımı ziyaret ettiğimde onların babaanneleriyle karşılaşırım. Bana derler ki: “Cemciğim, sen ne iş yapıyorsun?” ben de “Teyzeciğim, aktörüm.” dedim. “Tamam oğlum, onu anladım ne iş yapıyorsun?” diye yeniden sorarlar. Çünkü o yaş kuşağı için aktörlük bir meslek değildir. Onların dünyasında “iş” dediğin sabah gidilip akşam dönülen, maaşı olan bir şeydir.

Oysa oyunculuk sekiz-dokuz yaşlarımdan beri kalbimin içine nakşolmuş, çok büyük bir aştı. İlk kez dokuz yaşımdayken ilkokulda sahneye çıktım. Sonra okulda kollar olurdu. Beden eğitimi kolu, sınıf başkanlığı, tiyatro kolu... Ben tiyatro kolunun başkanıydım. Yani oyunculuk çocukluğumdan beri içimde çok derin bir yerde duruyor. Çok küçük yaşlardan itibaren gizli gizli de olsa hep okuyup araştırmaya çalıştım. 1983’te televizyonumuz siyah-beyazdı. O yılları net hatırlıyorum. Cüneyt Arkın’ın, Kadir İnanır’ın, Türkan Şoray’ın filmlerini izlerken hiç unutmuyorum Türkan Abı’nın bir filminde daha 12-13 yaşlarındayken kendi kendime “Bir gün ben de seninle oynayacağım.” dedim. Düşünsenize taşrada bir çocuk için dalga konusu olacak bir hayal. Ama ben 2011’de Türkan

Şoray’la bir dizi çektim. Kulakları çınlasın. TRT için “Bir Zamanlar Osmanlı” adlı diziyi yapmıştık ve yıllar sonra onunla oynama imkânı buldum.

Televizyonda film izlerken o yaşlarda geliştirdiğim bir alışkanlığım da vardı. Film okumaları yapardım. Çevremdekiler hikâyeyi ve aksiyonu izlerken ben daha çok oyuncuların beden performansına bakardım. İşte o yaşlarımdan beri kalbimde çok yoğun bir aşk olarak büyüdü oyunculuk.

Peki, ilk sahneye çıktığınızda ya da ilk ciddi oyununuzda yer aldığınız o anı hatırlıyor musunuz? O an ne hissettiniz?



Elbette, Kemal Tahir'in "Kurt Kanunu" romanını bilirsiniz. Oradan uyarlanan çok önemli bir polis karakterini canlandırıyordum. Üç başrol karakterinden birini oynuyordum. Kameranın karşısında yüzümün titremesini durduramıyordum, istem dışı bir şekilde titriyordu. Yönetmen "Cem, yüzün titriyor, farkında mısın?" dedi. Ben de "Elbette farkındayım." dedim. İşte o, ilk zamanların heyecanı. Fakat o heyecanı mesleki anlamda içinizde hiçbir zaman öldürmemeniz lazım. O amatörlüğü kaybetmemeniz gerekiyor ki yaptığınız işlerin bir karşılığı olsun.

Oyunculuk alanında "Ben hayat boyu ondan esinlendim, onun gibi bir oyuncu olmak istiyorum." dedğiniz biri var mıdır?

Çok sevdiğim aktörler var. Çok iyi aktör olduğuna kendimi inandırıldığım birçok isim var hem dünyada hem de ülkemizde. Ama birebir "Şu kişiyi örnek alıyorum." diyebileceğim biri yok. Açıkçası bunu hiç böyle düşünmedim. Çünkü iyi kalibrasyonda aktörlerde olduğu gibi benim de kendime ait bir tekniğim var. Dünyada pek çok oyunculuk tekniği var elbette fakat bu teknikleri iyi bilmenin yanında tamamen

size ait bir yöntemi uygulayabiliyor olmanız gerekiyor.

İnsanlar bu mesleği farklı farklı tekniklerle icra ediyor. Ama "Ben bu adamdan çok esinleniyorum, hayatım boyunca onu izledim, onu örnek alıyorum." diyebileceğim tek bir isim yok. Yine de dünyada çok sevdiğim ve çok beğendiğim aktörler var.



Sizi özellikle tarih dizileriyle hafızamıza kazıdık. Tarihî yapımlara sizi çeken özel bir sebep var mıydı?

Bu mesele aslında sadece "teknik" meselesi değil. Türkiye'nin en büyük bütçeli işlerinden biri olan "Deliler: Fatih'in Fermanı" filminin hem yapımcısıyım hem hikâyesi bana ait hem de başrol oyuncusuyum.

Ben hakikaten çok okuyorum. Geriye dönük olarak Osmanlı tarihi, Türk tarihi ve dünya tarihi üzerine çok fazla okuma yapıyorum. Günlük rutininim ciddi bir kısmı okuyarak geçiyor. Ben kendi ecadına, kendi tarihime âşık biriyim. 36 Osmanlı padişahının hayatını bilirim, çocuklarını bilirim. Türk tarihini de çok iyi bilirim derken bunu uzun süreli, istikrarlı okumalar yaptığım için söylüyorum. Bizim tarihimiz benim için çok kıymetli. Neden kıymetli? Çünkü Hollywood dediğimiz dünya sinemasına yön veren bir yapı var. Onların yaptığı pek çok dönem işi bile aslında bizim kahramanlarımızdan ve kronolojik tarihimizden izler taşır. Bunu birkaç televizyon programında da söylemiştim. Hatta bununla ilgili bir video hazırlanmıştı ve 40 milyon civarında izlenmişti.





Mesela, “Karayip Korsanları” diye bir film var, bilirsiniz. Filmin başkahramanı Jack Sparrow. Sol kulağında uzun bir küpe vardır. O küpeyi ekran görüntüsü alıp büyütürseniz üzerinde ay-yıldız görürsünüz. Ayrıca küçük bir yuvarlak bölüm vardır, onun içinde de Osmanlıca yazılar bulunur. Şimdi düşünün: Karayip Korsanları, Jack Sparrow, ay-yıldız ve Osmanlı tuğrası... Ne alaka değil mi? Şöyle ki yapımcılar Jack Sparrow karakterini oluştururken Osmanlı denizciliğinde yaşamış “Yunus Kaptan” isimli bir kaptandan esinlendiklerini söylüyorlar.

Ben buna birkaç kez bizzat şahit oldum. Bu söyleyeceğim şey bence çok kıymetli: Hollywood’daki çok büyük yapımcılar, aktörler bizim kadar Osmanlı tarihini biliyorlar. Bizim hikâyelerimize ihtiyaçları var mı? Evet, var. Neden? Çünkü Amerika’nın “süper güç” diye anılan o ülkenin 250 yıllık bir tarihinde bizim tarihimizdeki gibi köklü bir anlatı, bir kahraman silsilesi yok. Neden Spider-Man var? Neden Batman var? Neden Demir Adam var? Çünkü yaşayan, tarihsel bir

kahramanları yok. Olmadığı hâlde sinema aracılığıyla algı çalışmasını iyi yapıyorlar. Çünkü dünyada barutu olmayan, künyesi olmayan, menzili olmayan en büyük silah sinemadır.

Aslında güçlü bir algı da yaratıyor değil mi?

Tam olarak bunu anlatmaya çalışıyorum. Bu tür anlatılarla küresel ölçekte yürüttükleri politikaları meşrulaştıran bir hikâye dili kurabiliyorlar. İşte bütün bunlarla ilgili kendini aklayabilmek için sinema filmleri yapıyorlar. Çünkü onların yaptığı filmler bir milyar dolar, bir buçuk milyar dolar gişe yapıyor. Bütün dünyaya kendilerini izlettiriyorlar. Ben bunu birkaç yerde daha söylemiştim: Dizilerimizin 60-70 ülkeye ihraç edilmesi elbette sevindirici özellikle son on yılda dünyada ciddi bir karşılık bulması önemli bir başarı. Sinema filmlerimizin yurt dışına satılması da bu tabloyu güçlendiriyor. Nitekim Deliler: Fatih’in Fermanı 54 ülkede yayımlandı.

“Yaptığımız dönemde bu diziler çok kıymetli. Dünyaya kendi hikâyelerimizi anlatmaya başladık son 10 yıldır. Fakat bizim kendi ülkemizde yaşayan özellikle genç arkadaşlarımıza altını çok kalın puntolarla çizerek anlatmak istediğim bir şey var. Bu diziler çok kıymetliler.”



Bence sinemacıların, oyuncuların, yapımcıların ve senaristlerin asıl hedefi daha büyük olmalı: Los Angeles’ta, dünyanın en bilinen sinema salonlarından birinin önünde bir Türk filminin afişini görmek ve o afişin önünde kilometrelerce uzayan bir izleyici kuyruğuna tanıklık etmek. İşte o gün “Evet, başardık.” diyebiliriz.

Bakın size küçücük bir örnek daha anlatayım. Yüzüklerin Efendisi: İki Kule filmini bilirsiniz, bir üçlemedir. Orduların Saruman’ın kalesine saldırdığı sahne vardır, hatırlayın, saldırırlar. Kale nasıldır? Üç metre, yedi metre ve on bir metre olmak üzere üç farklı sur grubuyla etrafı çevrilidir. Ortada hendekler vardır. Orklar yürüyen kulelerle dayanırlar, yukarıdan kızgın yağlar dökülür aşağıya. Bir türlü içeri giremezler, geçemezler. Fakat o kalabalığın arasından koskocaman bir top gelir. Bir atış yapar kaleye, surlarda dev gibi bir gedik açar ve ondan sonra savaşçılar içeri girer. Bu size bu bir şey hatırlatıyor mu?

İstanbul’un fethini hatırlatıyor, bizden de esinlenen bir tarihi.



Yani anlatmaya çalıştığımız tam olarak bu. Projelerinde bizden o kadar çok alıntı var ki inanamazsınız. Amerikalı yapımcıların bizim tarihimizden neden bu kadar esinlendiğini düşündüğünüzde cevap aslında net: Güçlü bir tarihî anlatı kaynağı arıyorlar. Çünkü onların hikâyeleri yok. İşte bu yüzden Aquaman'leri var, Batman'leri var, Spider-Man'leri var.

Düşünün adamlar örümcekten kahraman yarattılar. Senarist ilk fikri ortaya attığında muhtemelen "Sen deli misin? Kimse örümceği sevmeyen herkes örümcekten nefret eder." diye karşılık verdiler. Ama sonra ne oldu? Bunu bütün dünyaya onlarca filmle izlettirdiler. Çünkü sinema, hikâyeyi kurma ve algıyı yönlendirme gücüne sahip, sevmeyeni bile kahramana dönüştürebiliyor.

Özellikle Diriliş Ertuğrul, Filinta, Payitaht Abdülhamid gibi tarihi dizilerde oynadınız. Çok izlenen ve

seyirci tarafından da çok benimsenen dizilerdi bunlar. Sizce bu tarz dizilerde izleyiciyi çeken etkenler neler olabilir?

Yaptığımız dönem işlerinde bu diziler çok kıymetli. Dünyaya kendi hikâyelerimizi anlatmaya başladık son 10 yıldır. Fakat bizim kendi ülkemizde yaşayan özellikle genç arkadaşlarımıza altını çok kalın puntolarla çizerek anlatmak istediğim bir şey var: Bu diziler çok kıymetliler. Evet, orada tarihte var olmuş kahramanlarımızı, sultanlarımızı, önemli zatları kurgu şeklinde yani izlenebilir bir hâle getirilmiş şekliyle izliyoruz. Fakat tarihi kesinlikle dizilerden öğrenemezler. Bu diziler bizim kendi gençliğimize, kendi insanımıza, kendi milletimize ne açıdan faydalı olacak? Şu açıdan faydası olacak. Kişi Abdülhamid Han dizisini izledikten sonra geriye dönük iyi belgelerden, iyi kitaplardan, iyi yazarlardan o dönemi okuyacak. Okumaya teşvik edecek

bu diziler. Yoksa dizilerden tarih öğrenirsek ben yedi kişiyle Kalesi'ni fethetmedim. Hani yedi kişiyle bir kaleyi fethedemezsiniz. Kesinlikle o bizi cezbeden tarihi karakterleri geriye dönük ciddi dokümanlardan, ciddi yazılmış kitaplardan okumamız gerekiyor.

Dönem işleri sabun köpüğü işler değil. Şimdi geçmişe baktığınızda hepinizin hatırladığı o zaman reyting rekorları kıran diziler vardı, hikâyeler vardı. Ama şimdi hatırlamıyorsunuz hiçbirini. Fakat Diriliş Ertuğrul'u sizin çocuklarınızın çocukları da izleyecek gün geldiğinde. Bunlar artık tarihe düşmüş bir not gibi oldular. Payitaht Abdülhamid, Filinta ya da diğer yapılmış dönem işleri kaybolmayacak işler artık. Tarihe not düşmüş işler. O yüzden yapımcılarımıza da çok iş düşüyor. Elbette ki bunlar kurgu işler. Yani siz Sultan Abdülhamid Han dizisini yaparken bunu kurgulamanız gerekiyor. İçine kendi hikâ-





yelerinizle koyup bunu izlenebilecek hâle getirmeniz lazım. Çünkü bir dizi formatıyla bir belgesel formatı arasında çok büyük fark vardır arkadaşlar. Mesela, Abdülhamid Han'ın hayatını tamamen birebir sadık kalarak çekseniz inanın seyredilmezdi. Bu kadar çok seyredilmezdi. Çünkü aksiyonel bir durum olmayacak, hikâye örgüsü tarihi kronolojideki olduğu gibi olacak. O zaman ne olmuş oluyor birebir yaptığınızda? Bu bir belgesel oluyor. Ama bunu daha eğlenceli, seyir zevki yüksek bir hâlde izlettirebilmeniz için insanlara kurgu karakterler sunup kurgu ve hikayenin içerisinde tarihi kronolojik olayları izlettirmeniz lazım ki seyredilebilsin.

Oynadığınız diziler açısından soruyorum. Sokakta ya da farklı ortamlarda karşılaştığınız insanlarla iletişiminizde size en çok hangi karakter isminizle sesleniyorlar?

2017 yılıydı... Diriliş Ertuğrul'da üçüncü sezonda "Aliyar" diye bir karakter oynadım. Filinta'nın ikinci sezonunu çekerken sevgili yapımcımız Mehmet Bozdağ daha ben ikinci sezonda Filinta devam ederken şöyle dedi: "Cem, önümüzdeki sezon için muhteşem bir karakter yazacağız. Biz çok istiyoruz senin oynamanı. Lütfen Filinta bittikten sonra bir yerle anlaşma önce bizimle görüş."

Ben o kadar yorulmuşum ki dönem işi yapmaktan çok zor işler, gerçekten çok zor. Yani bir doktor olup sıcak kaloriferli bir odada oturup konuşarak sahne çekmiyorsunuz. Buz gibi havalarda, yağmurda, çamurda sürekli sahadasınız. Bir de ben çoğunlukla aksiyon içerikli karakterler icra etmek durumunda kaldım. "Yazın bana eğer anlattığınız gibiyse tabii ki olur ama önce yazdığınız karakteri görmek istiyorum." dedim. Senaryoyu okuduğumda şunu söyledim: "Ben bu adam olacağım." çünkü çok iyi yazılmış bir karakterdi. İzleyiciyle bu kadar sıcak ve sahici bir bağ kurmasının sebebi şu: Aliyar'la benim çok örtüşen taraflarım var. Diğer karakterlerimle örtüştüğü gibi. Yüz üzerinden düşünürsek Aliyar'ın yüzde 60'ı, 70'i zaten benim. Geriye kalan yüzde 30-40'lık kısmı ise o karakter için kurguladığım, inşa ettiğim bir yapı. Oynadığım her karakter için çok ciddi sancılarla, çok yoğun bir emekle hazırlanıyorum. Çünkü dünyadaki en kıymetli şey zaman. Şu anda bile hayatınızdan benim gibi bir insan için bir saatinizi, bir buçuk saatinizi ayırdınız bunun karşılığını vermem gerekir. Zaman çok kıymetli.

Tarihi dizilerde yer almanız sayesinde yalnızca Türkiye'de değil yurt dışında da tanınıyorsunuz. Yurt dışından gelen davetler açısından katıldığınız programlarda sizi en çok şaşırtan en ilgi çekici durum neydi?

Bu konuda gerçekten ilgi çekici bir şey anlatmak isterim. Gidemediğim bir yer var, benim için en çarpıcı örnek orası. Pakistan'a hiç gitmedim mesela. Pakistanlı bir çocuk var, orada çok ünlü bir oyuncu. Benimle tanışmak için Türkiye'ye geldi. Bu arada Pakistan'la çok ciddi bir anlaşma yapmak üzereyim finansal anlamda da çok ciddi bir anlaşma. Plan oraya gideceğim, bir açılışa katılacağım bir söyleşi yapacağım ve geri döneceğim.

Ama çocuk buraya geldiğinde bana dedi ki: "Cem sakın gelme. Senin güvenliğini sağlayamazlar." ben de "Koskoca devlet benim güvenliğimi nasıl sağlayamayacak?" dedim. O ise "Alamazlar gelme." diye çok net uyardı. Neden? Pakistan'ın nüfusu 250 milyon... Ben önce "Herhalde çocuk abartıyor." dedim. Sonra araştırdım, yapımcım Mehmet'le de konuşmuştuk. Düşünün bir dizinin üçüncü sezonu Pakistan'da dört milyar kez izlenmiş. Böyle bir şey olabilir mi? Aynı bölümü beş kez izliyorlar.



Mesela, Pakistan'da "Cem" ismi yok. "Aliyar" ismi de yok. Ama insanlar yeni doğan çocuklarına "Cem" adını vermeye başlamış. Cem'in ne demek olduğunu bilmiyorlar, Aliyar'ın ne demek olduğunu da bilmiyorlar ama çocuklarına bu ismi vermişler. Ben bu sebeple Pakistan'a gitmedim çünkü o arkadaş beni çok ciddi şekilde uyardı. Sonra Sevgili Engin Altan Düzyatan gitti ve gerçekten sıkıntı yaşamış. Bir iki arkadaşım daha gitti ve gelen herkes bana şunu söyledi: "Cem, iyi ki gelmedin. Pakistan'da insanlar sevgilerini biraz sert gösteriyorlar." gidenlere soruyorum "Ne yaptınız orada?" diye. "Üstü açık arabaya bindirdiler, sokak sokak gezdirdiler." diyorlar. Bizdeki kültür anlayışıyla onlardaki kültür anlayışı bambaşka. Onlar açısından olay şu: "Bakın, Cem Uçan'ı getirdik hepimize göstereceğiz." ama Avrupada Türk Cumhuriyetler'de, Arap coğrafyasında da pek çok organizasyona katıldım. Oralara gidince tabii çok mutlu oluyorsunuz. Mesela, Balkanlar'da küçük çocuklar, genç kızlar, genç delikanlılar Türkçe konuşuyor. "Nereden öğrendin Türkçeyi?" diye soruyorum dizilerden diyorlar.

Ceza infaz kurumlarında fedakârlıkla görev yapan personelimiz var: Kurum müdürlerimiz, idare memurlarımız, psikologlarımız, sosyal çalışmacılarımız, öğretmenlerimiz, şoförlerimiz, sağlık memurlarımız ve infaz ve koruma memurlarımız. Onlara neler söylemek istersiniz?

Öncelikle sizinle vakit geçirmek benim için çok kıymetli. Bu tarz organizasyonlar bana çok sıcak geliyor. Çünkü buradan çıktığımızda kapının önünde oturup birlikte çay içebileceğiz, sohbet edebileceğiz. Böyle ortamlar daha samimi oluyor. Ben kendimi "Bir organizasyona gelmişim." ya da "Bir yerde bir şeyler anlatacaktım." gibi hissetmiyorum. Daha içten daha doğal bir buluşma gibi geliyor. Bu yüzden benim için de Adalet Bakanlığının kıymetli personeliyle bir araya gelmek çok değerli.

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüzün yayın organı olan Değer dergimiz aylık yayımlanan ve hükümlü ve tutukluların iyileştirilmesi motivasyonu ile da hazırlanan bir yayın. Eğitim ve farkındalık açısından bir iyileştirme aracı olarak görülmüyor. Bu misyonu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ben bu konuyu mesleki anlamda da uzun zamandır takip ediyorum ve araştırıyorum. Yaklaşık 10-15 yıldır ceza infaz kurumlarında yapılan düzenlemeleri, verilen sanatsal etkinlikleri ve mesleki anlamda yürütülen programları izliyorum. Bunlar gerçekten insanı kazanabilmeye yönelik projeler ve bu açıdan çok kıymetli. Bugün ceza infaz kurumlarının rehabilitasyon merkezlerine dönüşmesi ise çok önemli bir aşama.

Bir insanı cezalandırmak kolay. Elbette suçu olanın, cezası olanın bunun karşılığını görmesi gerekir. Burası adaletle yönetilen bir ülke. Siz birine istemediği bir şeyi yaptığınızda ya da onu istemediği bir duruma maruz bıraktığınızda bunun devlette kanuni anlamda bir karşılığı olur. Bunun bedeli ödenir. Ama insanı yaftalamak, onu "vebalı" biri statüsüne koymak çok kolay. Asıl önemli olan insanı kazanabilmek. Kazanılabilir durumda olan, kazanılabilir karakterde olan insanları hayata yeniden dahil edebilmek çok kıymetli. Bu anlamda yaptığınız çalışmalar çok önemli ve çok kıymetli işler.

Peki son olarak Değer dergimizle ilgili, neler söylemek istersiniz?

Çok kıymetli. Az önce dışarıda da baktım. Çok değerli, sosyal bir içeriği olan, entelektüel edebî metinlerin yer aldığı önemli bir yayın. Kıymetli insanların kaleme aldığı çok önemli sayfaları var. Tebrik ve teşekkür ediyorum.



Cem UÇAN
Aktör





Tuba ELİBOL

Öğretmen

Küçükçekmece Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

DÜNYANIN EN İYİ YARGICI: VİCDAN



“Vıcdan” kelimesi, Arapça ve-c-d (vecd) kökünden gelir. Bu kök; bulmak, fark etmek, hissetmek anlamlarını taşır. Aynı kökten türeyen ‘vücut’; var olmak, dışta bulunmak anlamındadır. ‘Mevcut’ kelimesi ise var olan, bulunan demektir.

Böylece vıcdan, insanın kendi iç dünyasında doğruyu bulması, doğruya yönelmesi, vücut onun dış dünyadaki varlığı; mevcut ise var olmuş olanın bilinci anlamını taşır. Bu üç kelime insanın içsel

ve dışsal varlığının ahlakla varlık arasındaki ince bağını dil düzeyinde gözler önüne serer.

Etimolojik olarak bakıldığında ‘vıcdan’ kelimesinin ‘bulma’ fiilinden türemesi, onun dışarıdan öğretilen bir durum olmadığını içeriden doğan bir bilgelik olduğunu gösterir. Bu

“Cübbemin altında bir kalp taşıyorum.”

Yargıç Frank Caprio

“Frank Caprio, yasanın sınırlarını aşmadan insanı merkeze alıyordu. Bu yüzden mahkeme salonu vıcdan kürsüsünü andırıyordu. Caprio’nun temsil ettiği adalet anlayışı; hüküm verirken hayatın dengesini düşünen, yasayı uygularken insan onurunu korumayı ilke edinen nice yargı mensubunu, adalet çalışanını akıllarımıza getiriyordu.”



yönüyle vicdan insanın varlık alanında kendi iç sesini bulmasıdır.

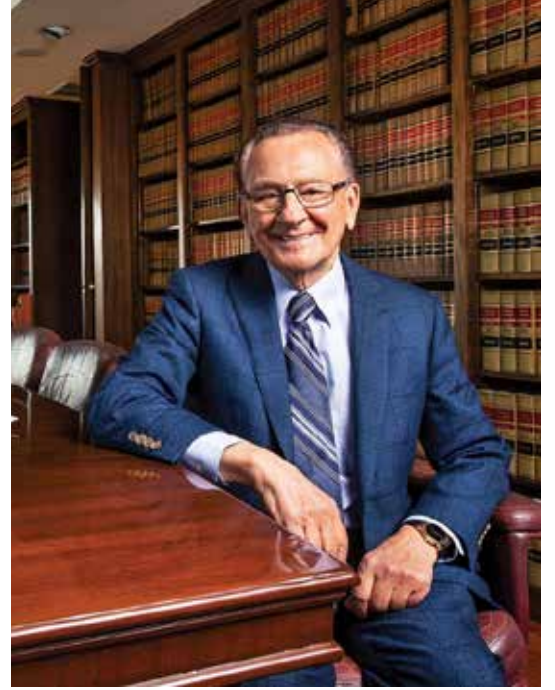
Vicdanlı Yargıç

Geçtiğimiz günlerde hayatını kaybeden ve milyonlarca insanı vefatı ile derinden üzen dünyaca ünlü Yargıç Frank Caprio'yu duymuş muydunuz? Frank Caprio, ABD'nin doğusunda yer alan Rhode Island eyaletinin en büyük şehri Providence'nin yerel televizyonunda yayınlanan 'Caught in Providence (Providence'de Yakalandı)' adlı programla tanındı. Bu programda gerçek duruşmalar yer alıyor; Caprio'nun sıcak, babacan ve yer yer mizahi yaklaşımı milyonlarca izleyiciye ulaşıyordu. Yıllar içinde insanların hikâyelerini dinlediği ve yasanın yanında vicdanı da gözettiği sahneler tüm dünyada paylaşıldı.

Frank Caprio da ününü vicdanına borçlu değil miydi sonuçta?

Toplumsal yaşamın adil, güvenilir ve insanca sürdürülebilir olması için içsel bir pusulaya her zaman hepimizin ihtiyacı vardır. Bu pusula vicdandır. Fyodor Dostoyevski, "Her insan, herkes karşısında her şeyden sorumludur." derken belki de vicdanın toplumsal sorumluluk bilincine işaret ettiğini söylüyordu.

Bugün Frank Caprio'nun adını tüm dünya tanıyor çünkü o, adaletin insanı yüzünü görünür kıldı. Vefatıyla birlikte sevenlerini üzen bu ünlü yargıcın bir röportajında söylediği sözleri ardında bıraktığı hayat felsefesinin ve bizlere verdiği mesajın en sade ifadesi oldu.



"Bir günden diğerine hayatın ne getireceğini asla bilemezsiniz. Bu yüzden sahip olduklarınızın değerini bilin. İnsanlara karşı nazik olun."

Özellikle doksan üç yaşındaki bir babaya 'Sen iyi bir adamsın ve hâlâ -bu yaşta- oğluna sahip çıkıyorsun.' dediği görüntüyle kalplere dokundu. Kimi videoları beş yüz milyon izlendi, sosyal medya görüntülemeleri iki milyarı aştı.

Frank Caprio, yasanın sınırlarını aşmadan insanı merkeze alıyordu. Bu yüzden mahkeme salonu vicdan kürsüsünü andırıyordu. Caprio'nun temsil ettiği adalet anlayışı; hüküm verirken hayatın dengesini düşünen, yasayı uygularken insan onurunu korumayı ilke edinen nice yargı mensubunu, adalet çalışanını akıllarımıza getiriyordu. Her şeyden öte, vicdanlı olmanın evrensel erdemini bizlere hatırlatıyordu. İnternette arama motoruna 'dünyanın en iyi yargıcı' yazsanız Caprio'nun ismi çıkar, bana sorsanız dünyanın en iyi yargıcı "vicdan" derdim.





Şirin Ceren GÖMLEKSİZ
Uzman Öğretmen
Eskipazar Açık Ceza İnfaz Kurumu

EN UZUN GECE EN PARLAK IŞIK:

Eğitimin Dönüştürücü Gücü

“En uzun geceyi aşabilmek, öğrencinin içindeki ışığı keşfetmesi gibidir. Eğitim ise o ışığı uyandıran en büyük güçtür.”

Makalemizde doğaya saygı, çevreyi koruma, kültürel mirasın aktarımı, umut ve yeniden doğuş ile hayal gücü ve yaratıcılığı vurgulaması konusunu işleyeceğiz. Hepimiz birer öğrenciyiz yeryüzünde. Doğadan öğreneceklerimizin ışığına dönük yüzümüz. 21 Aralık gecesi de yüklediğimiz anlamlar bağlamında geniş bir yaratıcılık sunar zihinlerimize.

“En uzun gece, varlığını karanlığa sığdırmış bir an değildir, sabahın ruhumuzda doğmaya başladığı bir zamandır.”

21 Aralık günü bir astronomik dönemeç, fiziksel bir sınır, sembolik bir eşiktir. Bununla birlikte yaşayan toplulukların mitoloji, ritüel ve kültürel anlatılarına dokunan bir simgedir. İnsanlık tarihinin umutla ilişkilendirdiği yeniden doğuş gece-sidir. Karanlıktan ışığa yönelmenin imgelerini sunar.

İslam Kültüründe 21 Aralık ve Şebiyelda

İslam kültüründe bu dönem gecelerin uzun olması hasebiyle daha fazla ibadet için bir fırsat olarak görülmüş; “Kış mevsimi müminin en iyi mevsimi, baharıdır. Gündüzü kısadır oruç tutar, gecesi uzundur

dua eder.” manasındaki hadisîşerif bu yaklaşımı desteklemektedir. Farsça kökenli şebiyelda 21 Aralık'ı 22 Aralık'a bağlayan yılın en uzun gecesi demektir.

Pers Mitolojisinde Yalda

İran'da bu gece “Yalda” olarak anılır ve güneşin karanlıkla mücadelesinin sembolüdür.

Astronomik Açıdan Kış Gün Dönümü ve Kültürel Açıdan Anlamı

Bu gecede astronomik açıdan Kuzey Yarımküre'de yılın en uzun gecesi ve en kısa gündüzü yaşanır. Bu fiziksel ve doğal bir döngünün varlığı kadar sembolik bir “yeniden doğuş” metaforuna dönüşür. Tüm dönüşümler gibi gün dönümünün ruhu da belki böylece ruhsal bağ kurma biçimimizi geliştirir.

Türk Mitolojisinde İnsan ve Güneşin Yeniden Doğuşu Olan Nardugan ve Gün Ana, Ay Ata

Eski Türk inanışlarında 21 Aralık günü “Nardugan” adıyla anılırdı. “Yenilenen Güneş” anlamı taşıyan bu günde güneşin karanlıktan yeniden doğuşu coşkuyla kutlanırdı. Nardugan, güneşin karanlıkla mücadelesinde yeni bir başlangıcın simgesi olarak yer alır, doğanın döngüsü, bireyin ve toplumun umut kaynağı olurdu.

Türk mitolojisi alanında birçok çalışma yapılmış, yapılan çalışmalar



başka birçok araştırmada değerlendirilmiştir. Halk bilimi (folklor) içerisinde mit ve mitolojilerin önemi ve mitlerin kültürel hafızayı oluşturmadaki rolünün büyük bir öneme sahip olduğu üzerinde durulmuştur.

Gün Ana, sıcaklık ve hayatın sembolü iken Ay Ata soğuğun, rutinin ve gecenin koruyucusudur. Kış gün dönümünde bu kozmik figürlerin yeniden hizaya girmesi, güneşin tekrar yükselmesi anlamına gelir.

Altay ve Orta Asya Mitolojisinde "Payna"

Altay ve Orta Asya mitolojisinde Payna figürü kışın bereket ve verim etkisini temsil eder. Düzenlenen törenlerde doğanın döngülerine şükran sunulur ve kış mevsiminden sonra yeni sezonun bereketi için dualar edilir.

İslami Kaynaklar ve Türk İnanç Sistemi ile Antik Mitolojiler Arasında Oluşan Diyalog

Yapılan literatür taramalarımızda karşılaştırmalı değerlendirmelere

rastlanılmış, 21 Aralık gibi sembolik olayların farklı kültürlerde ortak köklerle yaşamaya devam ettiği vurgulanmıştır. Astronomik, kültürel, manevi bir derinlikle baktığımız bu özel zamanda Nardugan'ın nar motifi, Payna'nın bolluk duaları, Gün Ana'nın ışığı ve Ay Ata'nın gece bekçiliği gibi semboller ile hadislerimizin ışığında insanlığın en karanlık anlarda bile umutlu olmayı, bir sonraki sabahın müjdecisi olmayı seçtiğini gösterir bize.

Herkesin En Uzun Gecesi Farklı Olabilir

Yılın en uzun gecesi bazen bağlamından koparak ulaşır insanlığa. Ayrılıktır bazen, bazen bir bekleyiş çoğunlukla belirsizliktir, belki de uzun algılanan gecelerin sebebi. Böyle bir gecede güneşin doğacağını bilmek, elbet o gecenin biteceğine şahit olmak, insanın içindeki hüznün, sabır ve umutla aydınlığa çıkacağını kanıttır. Herkesin şebiyeldası farklıdır.

Bir günce ile makalemizi sonlandırıyor, keyifli okumalar diliyoruz.

En uzun geceye bir not bırakasım geldi, anlaşıp ve anıları yâd etme gününde gözlerimden doğacak. En uzun geceye atıfta bulunuyorum, gökte ay ve yıldızlar bambaşka konuşuyor bugün. Ellerim soğuktan kaçmak isteyen minik bir kedi yavrusu gibi titriyor satırlarda. Bir heceye dokunsam kırılacak gibi tüm sesler. Susuyorum... En uzun gece gibiyim, bilindik ama sessiz, sakın... Gökte burçlar dokunuyor yeryüzündeki minicik bana. Ses etmeyişlerim kabullenişlerle karışıyor bir Kuzey Yıldızı gibi. Bilen bilir en uzun gece bu gece bile değildir. Ama bu geceye atıf yapma arzum bu gerçeğe görünmezlik katabilir. Varım, duysun kâinat, varım. İşte bu gece gibi ve yarın gibi varım. Giyindim yine tüm şeffaflığımı, en uzun geceye bakıyor, Pirayedeği Nazım'ı, Kerem'deki Aslı'yı ama en çok görünmeyen rüzgârı düşünüyorum. Aralık ayının 21. günü gibiyim. Başlangıçlarca ilk ve sonlarca anı. Bilen bilir en uzun gece bu gece bile değildir. Ama bu geceye atıf yapma arzum bu gerçeğe görünmezlik katabilir.

Kaynaklar
1. Eda Aydın, 2009, Süreli Yayınları'daki Türk Mitolojisi Üzerine Yapılan Çalışmaların Halkbilimi Açısından Değerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Halk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
2. Derya Uzun Aydın, 2019, İslamiyet Öncesi Eski Türk İnanışları veya Mitolojisi ile Antik Dönem Yunan veya Roma Mitolojisinin Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi, Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2019 7(6) 137-146





Nurgül AÇIKGÖZ

Psikolog

İnegöl Denetimli Serbestlik Müdürlüğü



BAŞINDA BEKLEDİĞİN SU KAYNAMAZ

Kaynamayan Su – Bir Kuantum Hikâyesi

Bir gün bir adam kendine söz vermiş: “Artık değişeceğim. Bu sefer gerçekten değişeceğim.”

Her sabah erkenden kalkıyor, suyu ocağa koyuyor ve kaynamasını bekliyor. Ama ne hikmetse su bir türlü kaynamıyor gibi geliyor ona. Dakikalar geçiyor, kabarcıklar çıkıyor ama o hâlâ başında, gözünü ayırmadan bakıyor. Zaman uzadıkça sabırsızlığı artıyor:

“Neden kaynamıyor bu su?”

Bir gün yanına bilge bir kadın geliyor.

Adam öfkeyle anlatıyor: “Bu suyla her sabah aynı şey oluyor. Kaynamasını istiyorum ama olmuyor.”

Bilge kadın gülümsüyor ve şöyle diyor: “Senin suyun kaynıyor ama sen zamanı donduruyorsun.”

Adam şaşırıyor: “Nasıl yani? Ben

sadece bekliyorum.”

Kadın açıklıyor: “Bir şeye gözünü dikip onu sürekli ölçersen o şeyin doğal akışı bozulur. Kuantum mekaniğinde buna “Zeno etkisi” derler. Sürekli gözlenen sistem değişmez. Tıpkı senin suyun gibi tıpkı senin alışkanlıkların gibi...”

Sonra kadın suyu ocağa koyup mutfığı terk ediyor. Adam da ilk kez suyun başında beklemiyor. Pencereye gidip sabah ışığını izliyor, nefes alıyor, düşünmüyor. Bir süre sonra mutfaktan “fokur fokur” sesler geliyor. Su kaynamış.

Kadın gülümseyerek dönüyor: “Gördün mü? Suyun senden gizlisi saklısı yok. Sadece özgür kalmaya ihtiyacı var.”

Şimdi bunu “başında beklediğin su kaynamaz” atasözüne uyarlayalım. Su, normalde 100 °C’ye geldiğinde

“ Kuantum zaman algısına göre zaman mutlak değil görelidir. Beklemek yani zihinsel enerjini “şimdiye kilitlemek” zaman algını uzatır. Bu yüzden “su kaynamıyor” hissi oluşur çünkü senin bilincinde zaman yavaşlamıştır.

kaynar. Ama sen başında takıntılı biçimde beklediğinde sistemde şu etkiler ortaya çıkar:

Zaman Algısı Bükülür

Kuantum zaman algısına göre zaman mutlak değil görelidir. Beklemek yani zihinsel enerjini “şimdiye kilitlemek” zaman algını uzatır. Bu yüzden “su kaynamıyor” hissi oluşur çünkü senin bilincinde zaman yavaşlamıştır. Fiziksel olarak değil psikolojik-kuantum düzeyde zaman genişlemesi yaşanır. Fazla gözlem ve fazla kontrol akışı bozar. Bu yüzden su ancak sen ilgini başka yere yönelttiğinde kaynar. Çünkü o anda sistem kendi doğasına dönmüştür. Senin “gözlem enerjin” ortadan kalkmış, evren kendi akışına izin bulmuştur.

Yaşamda da böyledir: Bir şeyi çok istersen çok beklersen çok gözlersen olasılıklar daralır. Ama bıraktığında enerji serbest kalır. İyileşme de duygusal denge de suyun kaynaması da ancak bırakmaya cesaret ettiğinde gerçekleşir. Bu hem kuantum fiziğinin hem psikoterapinin ortak yasasıdır. Enerji gözlem baskısından kurtulunca akışa geçer.

Bu hikâyenin mesajı şudur:

- Değişim gözünü diktiğinde değil bıraktığında gerçekleşir.
- Zihin bir şeyi “zorla” gözlemlediğinde enerjiyi sıkıştırır.
- Duygular, alışkanlıklar ve iyileşme süreçleri su gibidir. Kaynamaları için doğal akışa, güvene ve sabıra ihtiyaçları vardır.

Size son olarak şunları sormak istiyorum:

- Senin “kaynamayan suyun” ne?
- Zihninin hangi alanlarında çok fazla bekliyorsun?
- Eğer bir süreliğine ocağın başından ayrılıydın ne olurdu?

“ Bir şeyi çok istersen çok beklersen çok gözlersen olasılıklar daralır. Ama bıraktığında enerji serbest kalır. İyileşme de duygusal denge de suyun kaynaması da ancak bırakmaya cesaret ettiğinde gerçekleşir. Bu hem kuantum fiziğinin hem psikoterapinin ortak yasasıdır.





Samet YURTTAŞ

Öğretmen

Edirne F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

İSTİKLAL ŞAIRİMİZ

Milli Şairimiz Mehmet Akif Ersoy, yazmış olduğu İstiklal Marşı ile milletimizin bağımsızlık mücadelesinin, cesaretinin, imanının ve kararlılığının sesi olmuştur. Milletinin gönlünde yer edinen Mehmet Akif Ersoy, 20 Aralık 1873 yılında doğmuş ve 27 Aralık 1936 yılında hayatını kaybetmiştir. Bu nedenle Mehmet Akif'i anlamak ve onun bize bırakmış olduğu milli ve manevi değerlerimizi gelecek kuşaklara anlatabilmek amacıyla ülkemizde her yıl 20-27 Aralık tarihleri Milli Şairimiz "Mehmet Akif Ersoy'u Anma Haftası" olarak kutlanmaktadır.

Hayatı ve Eğitimi

20 Aralık 1873 yılında İstanbul'un Sarıgözel semtinde doğan Meh-

met Akif'in babası Kosovalı Tahir Efendi annesi ise Buharalı Emine Şerife Hanım'dır. Eğitim hayatı başarılarla dolu olan Mehmet Akif, Baytar Mektebi'nin ilk mezunlarından'dır. Ve buradan sınıf birincisi olarak mezun olmuştur. Yabancı dil öğrenmeye çok önem vermiş Arapça, Farsça ve Fransızca'yı çeviri yapabilecek kadar iyi derecede öğrenmiştir. Ziraat Vekaleti Baytarlık Şubesinde göreve başlayarak Anadolu, Rumeli ve Arap coğrafyalarında baytarlık yapmıştır. 1906 yılında ise Halkalı Baytar Mektebinde öğretmen olarak göreve başlamıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisinde Burdur milletvekilliği de yapan Akif son yıllarında ise Kahire Üniversitesi'nde Türkçe hocası yapmıştır. Burdur milletvekilliği döneminde Anadolu'da yaptığı konuşmalarla

halkı bilinçlendirdi ve milli şuurun gelişmesini sağladı.

İstiklal Marşımızın Yazılması

İstiklal Marşı'nın yazılması için düzenlenen yarışmaya para ödülü olduğu için katılmak istemeyen Mehmet Akif, arkadaşı Hamdullah Suphi Tanrıöver'in ricası üzerine yarışmaya katılmayı kabul etmiştir. Taceddin Dergahı'nda yazmış olduğu İstiklal Marşımızı kahraman Türk ordumuza ithaf etmiş ve para ödülünün şehit ailelerine verilmesini istemiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisinde 12 Mart 1921'de İstiklal Marşımız okunarak kabul edilmiştir.

Mehmet Akif Ersoy'u Anlamak

Mehmet Akif Ersoy'u anlamak İstiklal Marşımızı anlamak ve bu

Akif, başlı başına bir vatandı. Meseleleriyle, dertleriyle, felaket ve feryatlarıyla bir vatandı.” Cemil Meriç, Akif için “O iliklerine kadar halktandır.” demiştir. Mehmet Akif Ersoy’u en kısa hâliyle anlatacak olsak şöyle söyledik: “O iliklerine kadar halktan ve başlı başına vatan.

uğurda verilen mücadeleyi anlamaktır. Vatan aşkıyla yanıp tutuşan bir şairin kaleminden dökülen ve kahraman ordumuza ithaf edilen bu marş Türkiye Büyük Millet Meclisinde ilk kez okunduğunda orada bulunanlar ayağa kalkmışlar ve “Bizim İstiklal Marşımız budur.” diyerek gözyaşı dökmüşlerdir.

İstiklal Marşı sadece

bir marş

ya da

şirden

ibaret

değildir.

O, şanlı

milleti-

mizin ve

kahraman

ordumuzun

inancını,

cesaretini ve

imanını taşı-

maktadır. Daha

ilk mısrasının

“Korkma!” diye-

rek başlaması bu

yüzdendir. Çün-

kü Mehmet Akif,

yıllarca korkmadan

vatan uğruna canını feda eden ve

şehit kanlarıyla sulanan bu toprak-

larda yaşayanların korkmadığını bu

şekilde haykırmıştır. Anadolu’yu ve

milletini çok iyi tanıyan milli şairi-

miz, yazmış olduğu bu marşla adeta

bir canlı Anadolu toprağı tasvir

etmiştir. Bağımsızlığı için mücadele

eden bir Anadolu toprağı. Vatan ve

bağımsızlık duyguları onda o kadar

kuvvetlidir ki şair ve yazar Osman

Yüksel Serdengeçti kendisi için şöyle söylemiştir: “Akif, başlı başına bir vatandı. Meseleleriyle, dertleriyle, felaket ve feryatlarıyla bir vatandı.” Cemil Meriç’te Akif için “O iliklerine kadar halktandır.” demiştir. Mehmet Akif Ersoy’u

her fırsatta dile getirmiştir. Genç nesillere duyduğu inancını Asım’ın Nesli olarak adlandırmış ve şöyle demiştir: “Asım’ın nesli diyordum ya nesilmiş gerçek: İşte çiğnetmedi namusunu, çiğnetmeyecek.” genç nesillerin vatanın yeni sahipleri olacağını bilen Akif, gençleri el üstünde tutmuştur. Aynı zamanda her zaman dürüstlük, ahlak, adalet, merhamet, saygı, azim ve fedakârlık gibi milli manevi değerlerimizin öneminden bahsetmiştir.

Mehmet Akif Ersoy’u ne kadar anlatmaya, yazmaya çalışsak da ne onun vatan sevgisini ne de millet sevgisini burada tam olarak anlatabiliriz.

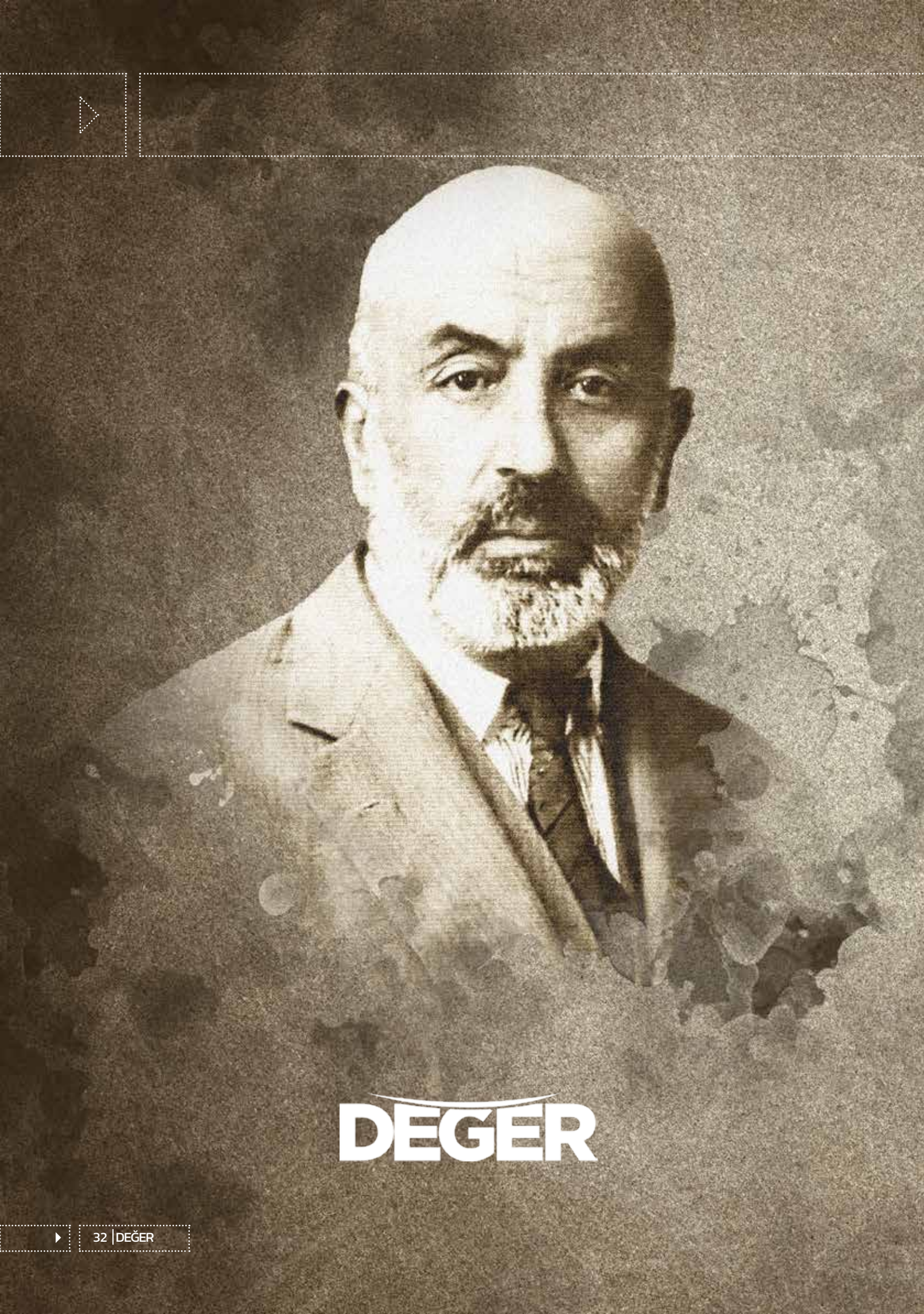
Ancak onun eserlerini okuyarak onu bir nebze de olsa anlayabiliriz. İstiklal Marşımızı her seferinde kalbimizde hissederek, okuyarak onun vatan aşkına şahit olabiliriz. Yazıma bu cümlelerle son verirken Milli Şairimiz Mehmet Akif Ersoy’a ve tüm şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyorum.

Kaynak: Safahat



en kısa hâliyle anlatacak olsak şöyle söyledik: “O iliklerine kadar halktan ve başlı başına vatan.”

Mehmet Akif, o kadar halktan birisiydi ki bu yüzden toplum sıkıntılarına, acılarına ve umutlarına kayıtsız kalmamıştır. Yazılarında ve şiirlerinde toplumun sıkıntısından dertlerinden bahsetmiştir. Gençlikten hiçbir zaman ümidini kesmemiş, milli ve manevi değerlerine sahip çıkan, İslam inancıyla yetişen nesiller yetiştirmenin önemini



DEGER



20-27 ARALIK

MEHMET

AKIF

Ersay'ın

ANMA HAFTASI

İstiklal Marşı

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çabma, karban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl!
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfâkı sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imâm boğar, "
Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış cavarar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gödeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak, toprağı sıksan şühedâ!
Canı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Ebnesin tek vatanından beni dünyada cüdâ.

Ruhumun senden, İlahî, şudur ancak emeli;
Değmesin ma'bedinin göğsüne nâ-mahrem eli!
Bu ezanlar-ki şehâdetleri dinin temeli-
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman recel ile bin secdeler eder -varsın- taşım;
Her cerihamdan, İlahî, boşanıp kurtulur yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

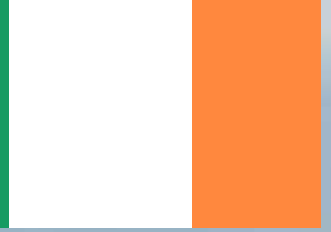


Celal CEYLAN

İnfaz ve Koruma Memuru

Devrek Açık Ceza İnfaz Kurumu

İrlanda



İrlanda, Atlantik'in kıyısında yemyeşil vadileri, sisli tepeleri ve tarih kokan kaleleriyle büyüleyici bir ada ülkesidir. İrlanda'ya adım attığınız anda önce rüzgârı hissedersiniz. Hafif tuzlu bir deniz kokusu, upuzun çayırların üzerindeki serinlik ve sanki toprağın derinliklerinden yükselen eski bir hikâye... Bu ada sadece doğal güzellikleriyle değil tarihinin bıraktığı izlerle de sizi sarar.





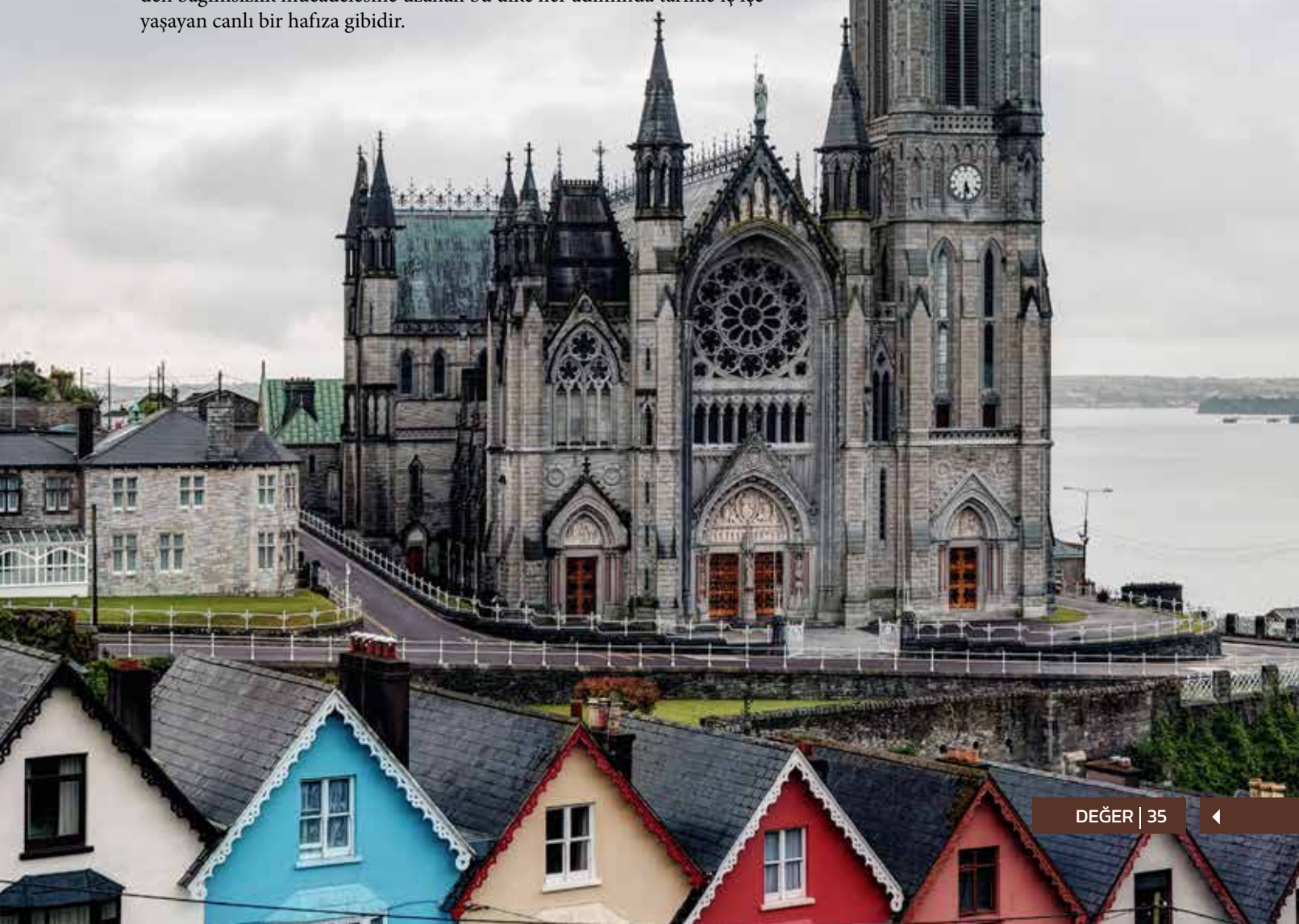
Tarihi

İrlanda yaklaşık 7000 yıl önce yerleşim yeri hâline getirilmiştir. 6. yüzyılda Kelt istilasıyla adada kültür ve dil bakımından bir birlik oluşmuştur. Bugünde İrlandalılar kendilerini Kelt olarak adlandırmaktadırlar.

9. ve 10. yüzyılda adayı istila eden Vikingler ticaretin gelişmesini sağlamışlar ve Dublin dâhil birçok yerleşim yerini kurmuşlardır. Ancak Vikingler adanın hepsini kontrol altında tutamamışlar zamanla İrlanda tarihinden silinmişlerdir. 12. yüzyılda İrlanda'yı Normanlar işgal etmiştir ve bu tarihlerde Normanlar İngiltere'ye de egemen olmuşlardır. İngiltere'nin Norman kökenli kralı II. Henry İrlanda'yı ele geçirerek oğlu John'a vermiştir.

16. ve 17. yüzyıllarda İngiliz Krallığı, Katolik İrlandalıların topraklarına el koyarak bölgeye Protestan yerleşimciler getirdi. Bu durum yüzyıllar boyu sürececek gerilimlerin ve eşitsizliklerin temelini oluşturdu. 1845'e gelindiğinde İrlanda tarihinin en karanlık dönemlerinden biri yaşandı. Patatesi yok eden bir mantar hastalığı "Büyük Kıtık" olarak bilinen felaketi başlattı. Yaklaşık bir milyon kişi hayatını kaybetti bir o kadar kişi ise Amerika başta olmak üzere dünyanın farklı bölgelerine göç etmek zorunda kaldı. Bu dramatik göç dalgası İrlanda nüfusunu yarıya düşürdü ve toplumsal yapıda silinmesi güç izler bıraktı.

Bugün İrlanda tarihinin acılarını geride bırakmış genç nüfusu, teknoloji yatırımları ve dinamik kültürüyle Avrupa'nın modern yüzlerinden biri hâline gelmiştir. Geçmiş mitolojik köklerden Viking izlerine, İngiliz hâkimiyetinden bağımsızlık mücadelesine uzanan bu ülke her adımında tarihle iç içe yaşayan canlı bir hafıza gibidir.





İklimi ve Bitki Örtüsü

İrlanda, ılıman okyanus iklimine sahip bir ada ülkesidir. Bu nedenle hava yıl boyunca yumuşak, nemli ve değişkendir. Yağmur sık görülür ancak genellikle kısa sürelidir. Kışlar çoğu Avrupa ülkesine göre daha ılık geçer ve sıcaklık nadiren sıfırın altına düşer. Yazlar ise serin olup ortalama sıcaklıklar 15-20 °C arasındadır. Atlantik'ten gelen nemli rüzgârlar ve Gulf Stream akıntısının etkisi İrlanda'nın ikliminin sertleşmesini engeller.

Bu iklim koşulları ülkenin bitki örtüsünü son derece zengin ve sürekli yeşil kılar. İrlanda'nın büyük bölümü çayırılık ve otlak alanlardan oluşur. Fundalıklar alçak tepelerde ve kıyıya yakın bölgelerde yaygındır. İç kesimlerde meşe, kayın, dişbudak ve ladin gibi ağaçların bulunduğu küçük ormanlık alanlar yer alır. Nemli ortam sayesinde yosunlar, eğrelti otları ve çeşitli yabani çiçekler geniş bir alana yayılır. Kıyı bölgelerinde ise tuzlu rüzgâra dayanıklı çalı türleri görülür. Genel olarak İrlanda'nın iklimi yumuşak, bitki örtüsü ise nemli havanın etkisiyle sürekli canlı ve yoğundur. Bu özellikler ülkenin doğal görünümünü belirleyen başlıca unsurlardır.



Nemli ortam sayesinde yosunlar, eğrelti otları ve çeşitli yabani çiçekler geniş bir yayılım gösterir. Kıyı bölgelerinde ise tuzlu rüzgâra dayanıklı çalı türleri görülür.





Ekonomik Durumu

İrlanda günümüzde Avrupa'nın en hızlı dönüşüm yaşayan ve en yüksek gelir seviyesine sahip ülkelerinden biri olarak kabul edilir. Yaklaşık 30 yıl önce tarım ağırlıklı ve görece kapalı bir ekonomiyken bugün teknoloji, ilaç ve finans alanlarında dünyanın önde gelen merkezlerinden biri hâline gelmiştir. Bu büyük değişimin temelinde yabancı yatırımcıyı çekmeye odaklanan ekonomik model ve iyi eğitilmiş genç nüfus yer alır.

İrlanda'nın ekonomik başarılarından biri de ihracat odaklı üretim modelidir. Ülke küçük olmasına rağmen dünyanın en büyük ilaç



ve teknoloji ürünleri ihracatçıları arasında yer alır. En büyük ticaret ortakları ABD, Birleşik Krallık, Almanya, Fransa ve Hollanda'dır. Ticaret hacmi yüksek teknoloji ürünlerine dayanır. Bu da ekonomiyi diğer Avrupa ülkelerine göre daha güçlü ve esnek kılar.

İrlanda'nın doğal kaynakları sınırlıdır. Bu nedenle ekonomisi

yer altı zenginliklerine değil bilgiye ve insan kaynağına dayanır. Tarım ekonomide küçük bir paya sahip olsa da sığırtı, süt, tereyağı ve peynir üretiminde ülke dünya çapında bilinir. Yenilenebilir enerji özellikle rüzgâr enerjisi giderek daha önemli bir kaynak hâline gelmektedir. Yaşam standartları genelde yüksek, işsizlik oranı düşük ve eğitim seviyesi oldukça yüksektir. Bu da yabancı yatırımcılar için ülkeyi uzun vadede cazip bir merkez hâline getirir. Yüksek katma değerli üretimi merkeze alan, modern ve güçlü bir ekonomiye sahiptir. Bu yapı ülkeyi Avrupa'nın en istikrarlı ve rekabetçi ülkelerinden biri yapmaktadır.



İRLANDA



Killarney Milli Parkı

İrlanda'yı ziyaret eden herkes Killarney Milli Parkı'nı mutlaka görmeli. Zengin bir tarihe sahip olmasının yanı sıra İrlanda'nın en güzel manzaralarından bazılarında ev sahipliği yapıyor. Dik dağlardan güzel göllere, kalelerden inanılmaz okyanus manzaralarına kadar her şey burada mevcut. Ülkenin en nefes kesici bölgelerinden bazılarında muhteşem yürüyüşler yapma fırsatı kaçırılmamalı. Yürüyüş veya kano gibi açık hava etkinliklerine yönelik bir gezi planlıyorsanız Killarney Milli Parkı'ndan başkasına bakmayın.



Moher Kayalıkları

İrlanda'nın Moher Kayalıkları kaçırmamanız gereken bir doğa harikasıdır. İrlanda'ya seyahat eden herkesin mutlaka görmesi gereken bu kayalıklar denizden kilometrelerce uzanan bir alana yayılmıştır. Çarpıcı katmanlı yapıları sayesinde kayalıkların fotoğrafını çekmek veya videoya kaydetmek kolaydır. Kayalıklarda kelebekler ve kuşlar da dâhil olmak üzere çok sayıda bitki ve hayvan türü bulunur. İrlanda'nın bu nefes kesici yeri her yıl 1 milyondan fazla ziyaretçiyi ağırlamaktadır.



Dublin Şehri

En iyi İrlanda şehirlerinden biri olarak kabul edilen başkent Dublin, hem eski hem de yeni cazibenin karışımına sahiptir. Bu metropol tarih, kültür ve göz alıcı mimariyle doludur. Dublin, hem İrlanda'nın en hareketli yüzü hem de tarih kokan bir liman şehridir. Liffey Nehri boyunca uzanan köprüler, kentin hem geçmişini hem modern yaşamını bir arada gösterir. Trinity Collegedâ sergilenen Book of Kells, Orta Çağ el yazmalarının büyüleyici güzelliğini ortaya koyar. Temple Bar'ın dar sokaklarında gezerken ise müzik, kahkaha ve edebiyat neredeyse adımlarınıza karışır. James Joyce'tan Samuel Beckett'e uzanan edebiyat ruhu şehrin her köşesinde yaşamaya devam eder.



Kilkenny

"Mermer Şehir" olarak da bilinen Kilkenny, herhangi bir İrlanda seyahatinde keyifli bir durak noktasıdır. Orta Çağ cazibesi, görkemli kaleleri ve canlı mirası Kilkenny'yi önemli bir turistik yer hâline getirir. Bunların en tanınmış ise görkemli Kilkenny Kalesi'dir. Buradaki diğer önemli turistik yerler arasında St. Canice Katedrali, Rothe Evi, Shee Alms Evi, Watgate Tiyatrosu, halk bahçeleri ve müzeler bulunur. Şehrin her köşesinin anlatacak bir hikâyesi vardır.



Blarney Kalesi

Blarney Kalesi, İrlanda'nın en çok ziyaret edilen turistik yerlerinden biridir. 15. yüzyılda İrlanda Kralı Dermot McCarthy tarafından inşa ettirilen kale, Orta Çağ'dan beri ibadethane olarak hizmet vermiştir. Ancak günümüzde insanlar efsanevi Blarney taşını öpmek ve "gevezelik hediyesi" almak için buraya gelirler. Kalenin içindeki Blarney taşını öpen kişinin kutsanacağına inanılır. Etrafındaki yemyeşil bahçe ise muhteşem bir manzara sunar. Aileniz ve arkadaşlarınızla heyecan verici bir günübirlik gezi arıyorsanız Blarney Kalesi İrlanda'da ziyaret edilebilecek en harika yerlerden biridir.



Slieve Ligi Dağları

Nefes kesen doğası ve manzaralarıyla İrlanda'da harika bir destinasyondur. Tyrone Kontluğu ile Donegal Kontluğu arasındaki sınırda Slieve League Dağları yer alır. Bu bölge deniz kayalıkları ve uçurumlarıyla dikkat çeken kendine özgü manzarasıyla ünlüdür. Dağlarda tilki, tavşan ve geyik gibi çok sayıda yaban hayatı türü görülebilir. Ziyaretçiler ayrıca çok sayıda yürüyüş rotası sayesinde bölgeyi yürüyerek veya bisikletle keşfedebilirler.



Aran Adaları

Aran Adaları grubu yedi adadan oluşur. Her adanın kendine özgü bir kişiliği ve kimliği olsa da hepsinin ortak noktaları vardır: Doğal güzellikler ve uzaklık. Etkileyici uçurumlar, Orta Çağ kaleleri ve Kelt kiliseleri bu adaların öne çıkan özellikleridir. Doğal güzelliğinin yanı sıra gezginler yürüyüş, bisiklet ve yüzme gibi çeşitli aktivitelere de katılabilirler. Adaya günübirlik bir gezi rezervasyonu yapmak İrlanda'da yapılacak en iyi şeylerden biridir.



Devlerin Geçidi

Devler Geçidi, volkanik faaliyetler sonucu oluşmuş muhteşem bir kaya oluşumdur. 40.000'den fazla birbirine geçmiş bazalt sütun, etkileyici ve atmosferik bir manzara yaratır. Antik bir halk efsanesine göre birbirine geçmiş bazalt sütunlar, efsanevi dev Finn McCool tarafından geçidi inşa etmek için kullanılmıştır. Dolayısıyla adı da buradan gelir. İrlanda'nın en eşsiz doğa harikalarından biri ve Kuzey İrlanda'daki tek UNESCO Dünya Mirası Alanı'dır. Bu jeolojik harikanın İrlanda'da ziyaret edilebilecek en iyi yerlerden biri olduğu söylenebilir.



Dingle Yarımadası

Kalabalıktan uzaklaşmak ve rahatlamak isteyen herkes için harika bir yer olan Dingle Yarımadası'ndaki Dunquin İskelesine giden patikanın üzerinde gün batımını mutlaka görmelisiniz. Dingle Yarımadası, İrlanda'nın göz alıcı ama sıklıkla göz ardı edilen bir bölgesidir. Nefes kesici manzaralara sahip olmasının yanı sıra kalabalıktan kaçmak ve rahatlamak isteyen herkes için harika bir yerdir. Engebeli uçurumları ve muhteşem plajları arasında yer alan Dingle, yunus gözlemlemek için de harika bir yerdir. Yapacağınız bir sürüş sizi bozulmamış manzaralara, büyüleyici köylere ve İrlanda'nın en güzel kıyı manzaralarına götürecektir. Bölge o kadar güzel bir manzaraya sahiptir ki en iyi film çekim mekânlarından biri olarak seçilmiştir.



Galway Şehri

İrlanda'nın en popüler turistik yerlerinden biri ülkenin batısındaki Galway şehridir. Burası İrlanda'nın en renkli kültür duraklarından biridir. Sokak müzisyenlerinin sesleri, sahne sanatlarının enerjisi ve limanın tuzlu rüzgârı şehri özgün kılar. Canlı atmosferi ve ünlü Grafton Caddesi alışveriş merkezi, onu İrlanda'nın dört bir yanından ve ötesinden gelen gezginler için gözde bir destinasyon hâline getirir. Galway sadece popüler bir turistik yer değil aynı zamanda İrlanda kültürünün önemli bir merkezidir. Müzik, tiyatro ve dans performansları, şehrin gelişen sanat sahnesinin bir parçası olan sahne sanatları arasındadır. Temmuz ayı boyunca şehir birçok sanat festivali sayesinde hareketlenir. Taze Atlantik esintisinin eşlik ettiği Arnavut kaldırımlı sokaklar romantik bir ortam yaratır ve burayı İrlanda'da çiftler için ziyaret edilebilecek en iyi yerlerden biri yapar.



Powerscourt Şelalesi

Powerscourt Şelalesi, Wicklow Dağlarında nefes kesici bir şelaledir. Mimar Roger Staley tarafından tasarlanan şelale, bitişindeki Powerscourt malikânesinin adını taşımaktadır. İsterseniz şelaleye yakın bir mesafeden yürüebilirsiniz ancak patika boyunca daha da yakınlaşabileceğiniz başka yerler de mevcuttur. Bu şelale İrlanda'da ziyaret edilebilecek en iyi turistik yerlerden biridir.



İRLANDA

IRISH STEW

İrlanda mutfağının en bilinen yemeği olan irish stew; kuzu eti, patates, havuç ve soğanın uzun süre ağır ateşte pişirilmesiyle hazırlanır. Basit malzemelerden doğan bu sıcak ve doyurucu güveç, İrlanda'nın soğuk ve yağışlı günlerinde halkın sığındığı geleneksel bir lezzettir. Bir köşede bu yemeği yerken hem adanın ev sıcaklığını hem de yüz-yıllardır süren mutfak kültürünü hissedersiniz.



SEAFOOD CHOWDER

Atlantik kıyılarının zenginliğini taşıyan seafood chowder, yoğun kıvamlı bir deniz ürünleri çorbasıdır. İçinde genellikle somon, mezgit, midye ve patates bulunur. Krema ile kıvamlandırıldığı için hem aromatik hem de oldukça doyurucudur. Kıyı kasabalarında sıcak bir kâse chowder içmek denizin kokusunu sofraya taşır ve adayı gezerken unutulmaz bir mola sunar.



FISH AND CHIPS

Her ne kadar İngiltere ile özdeşleşmiş gibi görünse de İrlanda'da bu yemek ayrı bir yere sahiptir. Taze tutulmuş beyaz balıklar çıtır bir kaplamayla kızartılır, yanında bolca patates ve hafif bir tartar sosuyla servis edilir. Sahil kasabalarında kâğıda sarılı bu nefis lezzeti yürürken yemek İrlanda sokak kültürünün en keyifli deneyimlerindendir.



FULL IRISH BREAKFAST

Bu yemek sabahları güçlü bir başlangıç yapmak isteyenlerin favorisidir. Sosis, yumurta, pastırma, mantar, domates ve "black pudding" adı verilen kan sosisiyle hazırlanan bu dolu tabak, adanın geleneksel kahvaltı anlayışını gösterir. Yapılan bu kahvaltı günün geri kalanı için size muhteşem bir enerji kaynağı olacaktır.





Patatesle hazırlanan geleneksel bir İrlanda krebi olan bu yiyecek, hem hafif hem de doyurucu bir lezzettir. Rendelenmiş patates ve un karışımı tavada incecik pişirilir. Bazen kremalı soslarla, bazen de yanında et veya sebze ile servis edilir. Yumuşak dokusuyla birçok gezginin favorisi hâline gelmiştir ve İrlanda'nın patatesle kurduğu bağın güzel bir örneğini sunar.

BOXTY



Kıyma, bezelye ve havuçla hazırlanan dolgun bir iç harcın üstüne patates püresinin yayılıp fırında kızartılmasıyla yapılan shepherd's pie tam bir ev yemeği sıcaklığı taşır. Altındaki etli karışımın aroması ve üstündeki altın rengi patates tabakası birleştiğinde ortaya mükemmel bir konfor yemeği çıkar.

SHEPHERD'S PIE



İrlanda'nın en klasik ekmeği olan soda bread, maya yerine karbonatla yapılan hafif ekşi ve oldukça doyurucu bir ekmektir. Çoğu evde hâlâ her sabah taze pişirilir, tereyağıyla servis edildiğinde ise sade ama güçlü bir lezzet sunar. Kırsal alanlarda, küçük bir kafede yanında sıcak bir çorba ile bu ekmeği yemek İrlanda'nın köy ruhunu hissettirir.

SODA BREAD



İrlanda sofralarının en sevilen tatlılarından apple tart, bol elmalı iç harcı, tarçın kokusu ve çıtır hamuruyla klasik bir ev tatlısıdır. Genellikle yanında bir top vanilyalı dondurma veya yoğun İrlanda kremasıyla servis edilir. Kafelerde bu tatlıyı yemek gezginlere hem biraz nostalji hem de adanın tatlı geleneğinden bir parça sunar.

APPLE TART



İsmail ALTUN

Memur

Kavak Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu



TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK KAYA TUZU MAĞARASI:

ÇANKIRI YER ALTI TUZ ŞEHİRİ

Kaya tuzu önemli tuz kaynaklarından birisidir ve canlılar için yaşamsal bir önem arz etmektedir. Kaya tuzu, çevresel kirliliğin ulaşmadığı mağaralardan doğal yöntemlerle çıkarılır. Bu mağaralardan bir tanesi ise Türkiye'nin en büyük kaya tuzu rezervine sahip Çankırı'daki tuz mağarasıdır. Bu mağara Çankırı'nın 18 kilometre doğusunda merkez ilçeye bağlı Balıbağı köyünün sınırları içinde yer almaktadır.

Çankırı Tuz Mağarası yaklaşık 5 bin yıldır tuz üretildiği bilinen dünyanın en eski ve en büyük tuz madenlerinden biridir. Mağara-

nın bulunduğu kaya birimi 24-37 milyon yıl aralığında olup eski akarsu ve göl ortamında birikmiş çakıl taşı, kumtaşı, kil taşı, marn, çamur taşı ve jips kayalarından oluşmaktadır. Hititler döneminden günümüze kaya tuzu üretildiği bilinen mağaranın uzunluğu iki kilometre, yüksekliği ise altı metre ile sekiz metre arasında değişiklik göstermektedir. Mağara Türkiye'nin en büyük tuz rezervlerine sahiptir. Bu rezervden yıllık 1,6 milyon ton tuz elde edilir. Kaya tuzu biriminin kalınlığı 200-300 metredir ve üzerinde 150-200 metre başka tür kayalar bulunur. Çıkarılan tuzun %5'i sofrata tuzu, %95'i sanayi tuzu olarak kullanılır. Tuz mağarasının

Türkiye'ye yaklaşık 400 yıl yetebilecek kadar tuz rezervine sahip olduğu bilinmektedir.

Mağara, girişinden itibaren çok etkileyici bir özelliğe sahiptir. Burası için tuz madeninin içine oyulmuş bir şehir demek daha doğru olur. Mağaranın duvarları ve tavanının dikkatle incelenmesi gerekmektedir. Mağaranın tavanında beyaz tuz damarları mevcuttur. Zeminde ise ufak delik benzeri oluşumlar mevcuttur. Bunlar tavandan damlayan tuzlu su damlalarının oluşturduğu nemli çukurcuklardır. Mağaranın dip kısmında minik bir tuzlu su gölü bulunmaktadır. Göl kısmında ve mağarada genel olarak renkli



Tuz Mağarası Havuzu



Tuz Mağarası



Fosil Eşek

ışıklar kullanılarak mağara daha güzel bir hâle getirilmiştir. Mağarada tuzdan yapılmış insan ve hayvan şeklindeki heykeller de sergilenmektedir.

Tuz eskiden mağaradan at ve eşek arabalarıyla çıkartılıyormuş. Mağarada 200 yıl önce tuz yatağına düşerek bir eşek ölmüştür fakat bozulmadan günümüze kadar kalmıştır. Ankara MTA Müzesine taşınan eşek bozulmaya başlayınca yeniden tuz mağarasına geri getirilmiştir. Bu durumun sebebi tuzlu ortamın antibakteriyel bir özelliğe sahip olmasıdır. Mikrop ve bakteri üreyemediği için çürüme olmamaktadır. Yakın zamanlarda

bulunan bozulmamış tavşan ve yılan fosilleri de eşek fosili ile beraber cam içinde muhafaza edilmiş bir şekilde mağarada sergilenmektedir. Bu hayvanlarla beraber at arabası da sergilenmektedir.

Tuz Mağarası son yıllarda dünyadaki diğer örnekleri gibi turizme kazandırılmaya çalışılmaktadır. Tuz Mağarasının şifa yönü de büyük ilgi görmektedir. Çankırı Tuz Mağarası, kaya tuzunun iyonlaştırıcı yapısı nedeni ile astım, bronşit, nefes darlığı ve alerji gibi solunum yolları hastalıklarının tedavisinde şifa verici bir etkiye sahiptir ve bu özellik mağarayı sağlık turizmi açısından gözde hâle getirmektedir.



Heykel

Mağara Türkiye'nin en büyük tuz rezervlerine sahiptir. Bu rezervden yıllık 1,6 milyon ton tuz elde edilir. Kaya tuzu biriminin kalınlığı 200-300 metredir ve üzerinde 150-200 metre başka tür kayalar bulunur.



Heykeller ve Fosil Eşek



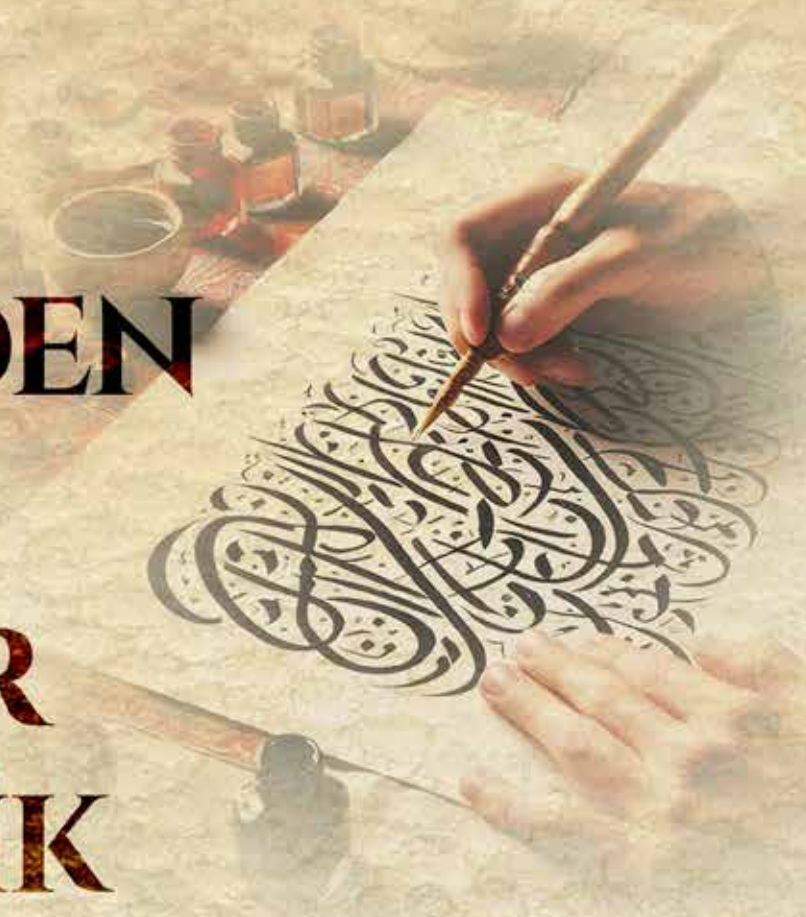


Kamil KIRATLI

Öğretmen

Bilecik M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

KAMIŞ KALEMDEN ÇIKAN EŞSİZ BİR GÜZELLİK



Hat ismi, “yazmak, çizmek” anlamlarındaki Arapça bir kelime olan “hattı” fiilinden gelmektedir. Arap yazısı ile etkileyici sembollerle ve farklı kalıplarda yazmaya “hat sanatı” denilmektedir. Hat sanatı, yüzyıllar boyunca estetik bir yaklaşımın temelinde günümüze kadar ulaşmıştır.

İslamiyet’i kabul eden topluluklar Arap yazısını kullanmaya başlamıştır. Hicretten sonra ise İslamiyet’in hâkim olduğu coğrafyalarda Arap yazısı ortak bir kültürel değer hâline gelmiştir. İslamiyet’in yaygınlaşması ile birlikte Arap yazısı tabiri “Arap hattı” olarak değişim göstermiştir. İslamiyet’ten önceki yıllara ait olduğu tespit edilen kitabeler incelendiğinde Arap yazı sistematığının Fenike yazısına bağlı “Nabat” türünün bir devamı olarak sürdürüldüğü gözlemlenmiştir.

Nabat yazı şeklinin Kuzey Arabistan coğrafyasından Hicaz bölgesine geldiği araştırmalarda belirtilmiştir. Nabat yazısının “cezm” ve “meşk” diye adlandırılan iki farklı üslubunun bulunduğu rivayet edilmektedir. Meşk tarzı, hızlı şekilde yazıma uygun olduğu için günlük yazılarda kullanılmıştır. Emeviler döneminde meşk tarzı yazıdan yeni hat türleri meydana gelmiştir. Bu dönemde hat sanatında kullanılacak kalemlerin uçlarının hangi ölçüde olması gerektiği belirlenmiştir. Büyük boy yazılarda kullanılan celi ve resmi yazışmalarda kullanılan tomar ilk bilinen kalemlerdir.

İstanbul’un fethinden sonra Osmanlı Devleti kültür ve medeniyetin gelişmesi açısından öncü olmuştur. O dönemde sanatçıların ve zanaatkarların en uğrak noktalarından biri İstanbul olmuştur. Hat sanatının bu dönemde daha

da önem kazandığı ve geliştiği gözlemlenmiştir. Osmanlı döneminde yaşayan ve hat sanatını icra eden Şeyh Hamdullah’ın öğrencisi Yakut üslubu ile yapılan eserleri inceleyerek kendi özgünlüğünü kattığı yeni bir hat tarzı oluşturmuştur. Bu ortaya çıkan üsluba “Şeyh üslubu” adı verilmiştir. Meydana gelen bu tarz neticesinde Yakut üslubu ile oluşturulan eserlerin önemi azalmaya başlamıştır. Daha sonraki dönemlerde başka hattatlar Yakut tarzını kullanarak eserler oluşturmuşlardır.

Şeyh Hamdullah zamanında mushaf yazımında nesih hattı kullanılmıştır. Muhakkak ve Reyhani tarzlarında yuvarlak harflerin az olması sebebiyle bu türlerin çok kullanılmadığı gözlemlenmiştir. Şeyh Hamdullah’ın vefatından sonra diğer hattatlar da onun yazdığı gibi yazmaya özen göstermiştir.



Hat sanatı, hattatların öncekileri örnek almasıyla devam etmiştir. Hat sanatı ile ilgilenmeye başlayanlar, hocaları gibi yazmaya ve onun tarzını devam ettirmeye çalışmıştır.

Hat sanatında ilerleyen ve öğrenen kişiler kendi yorumlarıyla yeni üsluplar geliştirmektedirler. Özgün bir üslup oluşturan hattatların bunu ketebesinde belirttiği gözlemlenmiştir. Osmanlı Devleti döneminde yer alan Hafız Osman, Şeyh Hamdullah'ın tarzını incelemeye alarak kendine özgü bir tarz oluşturmuştur. Hafız Osman'ın hat sanatına hizmeti yıllarca devam etmiştir. Bir sonraki asırda başka hattatlar da onun yazılarını örnek alarak kendilerine özgü üsluplar oluşturmuşlardır. Osmanlı Devleti döneminde gündelik yazışmalar için ucu bir milimetreyi geçmeyen kamış kalem kullanılmıştır. Ayrıca gündelik yazışmalarda rik'a hattı kullanıldığı araştırmalarda belirtilmektedir. Resmi işlerde ise ilerleyen yıllarda Babıali rik'ası denilen bir tür kullanılmaya başlamıştır.

Hat Sanatının Tekniği ve Şekli Unsurları

Hat sanatı, kamış kalem ve is mürekkebiyle gerçekleştirilmektedir. Kâğıt veya deri gibi malzemeler üzerine yazılmaktadır. Malzemele- rin kaliteli olması çıkacak eserlerin güzelliğini etkilemektedir. Harfler, kalem ile oluşturulan eşkenar dörtgen ve kare şeklindeki biçimlerle ölçülendirilmektedir. Nokta ise kalem ağzının bütünüyle kâğıda teması sağlanarak konulmaktadır. Satır araları da nokta hesabıyla oluşturulmaktadır. Mıstar denilen bir alet kullanılmaktadır.

En uygunu ve güzel görüneni bulma çabaları neticesinde harf ölçüleri kesinlik kazanmıştır. Hattatlar bu ölçülerin dışına çıkabilirler. Hat sanatında farklı stiller kullanılarak yazı oluşturulmaktadır. Kufi, nesih gibi stiller bulunmaktadır. Kufi stilinde harfler kare ve dikdörtgen

“Hat ismi, “yazmak, çizmek” anlamlarındaki Arapça bir kelime olan “hatt” fiilinden gelmektedir. Arap yazısı ile etkileyici sembollerle ve farklı kalıplarda yazmaya “hat sanatı” denilmektedir. Hat sanatı, yüzyıllar boyunca estetik bir yaklaşımın temelinde günümüze kadar ulaşmıştır.

şeklindeyken, nesih stilinde yuvarlak harf formları kullanılmaktadır. Hat sanatı ile ortaya çıkan eserlerin oluşturulmasında renk seçimi çok önemlidir. Renkler yazının güzelliğini ortaya çıkarmalıdır.

Hattın sanat eseri hâline dönüşmesinde en önemli ayrıntı hattata ve kamış kaleme bağlıdır. Hattatın kalemi tutuşu, kâğıda kalem ile gerçekleştirilen temaslar ve döndürme hareketleri ortaya çıkacak ürünün niteliğini etkilemektedir. Hat sanatı genellikle satır hâlinde yazılmaktadır. Lakin “celi sülüs” denilen türünde harf ve kelimeler üst üste gelerek oluşturulur. Aşağıdan yukarıya 2-3 katlı sıra bulunur. Çok yaygın olmasa da yukarıdan aşağıya sıralı olanları da bulunmaktadır. Harflerin yerinin değiştirilerek yazılması olayına teşrifatı bozuk denilmektedir. Kelimeler ve yazıya dökülen harfler doğru yerinde ise teşrifatı yerinde olarak tabir edilmektedir.

Hat sanatının gerçekleştirildiği bir dönemde siyah renk ile boyanan kâğıt malzemelerin üzerine zırnık denilen üründen elde edilen sarı mürekkeple yazma tarzı kullanılmaya başlanmıştır. Zırnık, koyu renkli kâğıt üzerinde iken güneşte çabuk solma özelliğine sahiptir.

Hat sanatı yazılacak kelimelerin hattat tarafından seçilmesiyle başlar. Hattat kâğıt veya yazıyı yazacağı materyale kelimeleri yerleştirir. Sonrasında ise sembolleştirme aşamasına geçilmektedir.

Hat sanatını sadece tecrübe ile sınırlamak doğru olmayacaktır. Hattatın yaratıcılığı da güzel bir eserin çıkmasında önemli unsurdur. Buradan da anlaşılacağı üzere her hattatın eseri birbirinden farklı olacaktır. Hatta sanatçıların kendi sanat eserleri arasında dahi farklılıkların çıkabileceği araştırmalarda belirtilmiştir.





Hakan ERDEM

Değer Dergisi Yazı İşleri Müdürü
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Gerçekten İstenirse Ne Olur?

Bazen bir film sadece film değildir...

Saatler sonra bile zihninizde dönüp duran, içinize işleyen, hayatı yeniden düşünmenizi sağlayan bir aynadır. Bir dijital platformda izlediğim “Rüzgarı Dizginleyen Çocuk” tam olarak böyle bir hikâyeydi. Bir çocuğun tüm imkânsızlıklara meydan okuyarak kendi kaderini değiştirme çabası... Ve belki de daha derini “Bir insan isterse gerçekten dünyayı değiştirebilir.” fikrinin ete kemiğe bürünmüş hali.

Malavi’de küçük bir köy...

Kıtlığın gölgesinde yaşayan insanlar ve hayal kurmaktan asla vazgeçmeyen William Kamkwamba. Okula devam edemeyecek kadar zor günler yaşayan bu küçük çocuğun en büyük sermayesi toprağın kuruluğundan daha ağır bir yoksulluğun içinde bile öğrenmeye olan tutkusudur.

Okula kayıt olamadığı gün bile okulun etrafında dolaşıp dersliklere gizlice sızmaya çalışması, Kütüphanede bulduğu bir kitaptaki rüzgâr türbini çiziminin, hayatına nasıl yön verdiği... Film boyunca şu soruyu defalarca sordum kendime: “Gerçekten istesek gerçekten insan sak neleri başarabiliriz?”

William’ın hikâyesi bize anlatıyor

“Kıtlığın gölgesinde yaşayan insanlar ve hayal kurmaktan asla vazgeçmeyen William Kamkwamba. Okula devam edemeyecek kadar zor günler yaşayan bu küçük çocuğun en büyük sermayesi toprağın kuruluğundan daha ağır bir yoksulluğun içinde bile öğrenmeye olan tutkusudur.”



ki insanın kaderi bazen bir öğretmen onanmasıyla, bir kitabın sayfasıyla ve bir düşün peşinden gitme cesaretiyle bile değişebiliyor. Köyde kurduğu türbin sadece birkaç kanattan ibaret bir düzenek değildi. O, bir köyün kaderine nefes olan bir yenilikti. Bir çocuğun “Ben yapabilirim.” diyerek başarmasıydı. Bir ülkenin en yoksul bölgelerinden birinde bile bilginin ışığının neleri mümkün kıldığının ispatıydı.

Asıl çarpıcı olan ise şuydu: Çaresizliğin içinden çözüm üretmek, pes etmekten çok daha kolaydır; yeter ki insan inanmayı seçsin. Bugün bizler pek çok imkâna sahip olmamıza rağmen çoğu zaman başlamak için üretmek için değiştirmek için bahaneler buluyoruz.

Oysa bir çocuğun hurdalıklardan topladığı malzemelerle oluşturduğu düzenek bile umut olabilirken bizim yapabileceklerimizin sınırı gerçekten ne olabilir?

“Rüzgarı Dizginleyen Çocuk” filmi gerçek hayattan uyarlanarak toplumsal hafızamıza açılmış derin bir pencere. Eğitimin önemini, bilgiyi aramanın değerini, bir öğretmenin öğrencisindeki ışığı görmesinin hayatı kurtarabileceğini hatırlatıyor.

Bu filmi özellikle gençlere tavsiye ediyorum. Hayata yeniden umutla bakmak isteyenlere, “imkânsız” kelimesinin içinin aslında ne kadar boş olduğunu görmek isteyenlere.

Eğitimin sadece dört duvardan ibaret olmadığını, öğrenmenin, araştırmanın ve merakın insanı nasıl dönüştürdüğünü anlamak isteyen herkese...

Benim için film-den geriye kalan en güçlü cümle şu oldu: “Rüzgârı dizginleyen yalnızca bilgi değil inançtı.” Bugünün dünyasında hızla tükettiğimiz bilginin ve çabucak vazgeçti-



ğimiz hayallerimizin arasında bize çok şey söyleyen bir hatırlatmaydı bu film. Belki de hepimizin yeniden düşünmesi gereken şey şu: “Neyi gerçekten istiyoruz ve bunun için mücadele etmeye hazır mıyız?”

Bu filmi izleyin. Çünkü belki bir çocuğun hikâyesinde kendi içinizdeki gücü yeniden keşfedebilirsiniz.



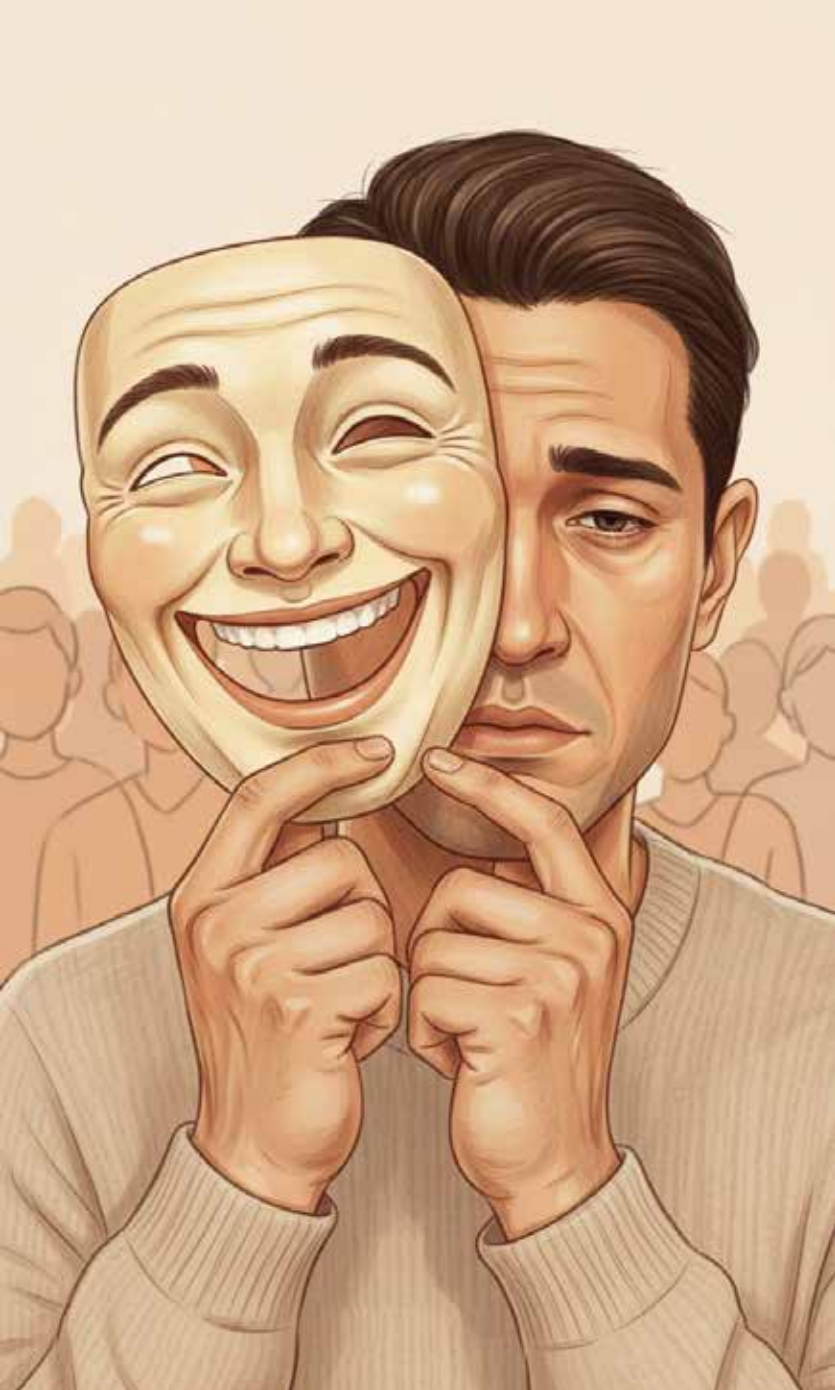


Eylem YILDIRIMÇAKAR

Psikolog

Burdur Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Sıradanın Dışına Düşmek: Toplumsal Etiketlemenin Hikâyesi



Deli denince aklınızda belirli bir kişi canlanıyor mu?

Mesela, çocukluğunuzun geçtiği mahallede var mıydı herkesin deli dediği biri?

Ya da alışveriş yaptığınız esnaflara uğrayıp duran, etraftakilerden para isteyen, gelince gitmek bilmeyen, normal olmadığını düşündüğünüz, farklı hâl ve hareketleri olan, farklı konuşan, size benzemeyen ama içimizden birileri?

Hepimiz deli diye seslenilen, dalga geçilen, belki yaptıkları hoş görülen ne yapsa yeridir denilen ya da tersine zarar verilip kenara itilen kişilere rastlamışızdır.

Peki, kimdir bu deliler ve neden deliler?

Asırlardır insanlar topluluklar hâlinde hareket etmişlerdir. Diğer insanlarla ortak hareket edip ortak yaşam alanları kurmuşlardır. Çünkü yalnızlık risklidir. Dışarıda tehlikeler, beklenmedik olaylar her zaman olabilir. Bir topluluğa ait olduğumuzu hissetmek ise bu tehlikeler karşısında bizi güvende hissettirir.

Peki, toplumda kimleri isteriz?

“Bireyin seçeceği tavır etnik kimliği ile kendini ait hissettiği sınıf arasındaki ilişkiden doğar.” Yani kişiler kimliklerini diğer insanların varlıklarıyla kurdukları ilişki üzerinden tanımlar. Kimi için kimin oğlu-kızı olduğu ve soyunun dayandığı kimselerin önemi, kimi için ırkı, kimi için milleti... Kişiler kendilerini bu gibi tanımlamalarla



içinde bulundukları toplulukların özellikleri üzerinden temellendirme eğilimindedirler. Bu sebeple de topluluğumuza birini dâhil etme konusunda temkinliyizdir. Çünkü topluluğumuza kabul ettiğimiz kişilerin özellikleri topluluğumuzun yapısını değiştirme riski taşır. Bu nedenle çevremizde bize benzeyen, bizim gibi düşünen, bizim gibi giyin, eski köye yeni âdetler getirmeyecek kişiler isteriz. İsteriz ki bize dâhil olmak isteyen kişiler aykırı olmasın, marjinal davranmasın, bizden olsun, normal olsun.

Peki, nedir normal?

Normal kelimesi normdan gelir. Norm, olması gereken anlamına gelir. Normal ise olması gerektiği gibi davranandır. Bizler olması gerekeni anlamakta topluluğumuzdan pay biçeriz. Bizim gibi davrananlar normal bizim gibi davranmayanlar ise “anormal”dir şeklinde bir sınıflandırmada bulunuruz. Bizim normalimize göre davranmayan insanların ruhsal dünyalarının da anormal olduğuna kanaat getiririz. Geçmişte insanlar kendilerine anormal gelen her kişiye deli demeye başlamıştır. Deli, Kubbealtı Lügatı’nda “İntibakını yitirmiş, aklını kaçırmış, çıldırmış, mecnun, divane.” demektir. Aşkından divane olana, farklı giyinene, çok gülene, iş peşinde koşmayana, evlenmeyene, sanatla fazla haşır neşir olana, farklı bakana, farklı hissedene geçmişte deli denmiştir. Ancak deli yaftasını sadece sıradan insanlar almamıştır.

Geçmişte nice krallara bile “deli kral” denmiştir. Örneğin, 1368-1422 yılları arası Fransa’ya hükümdarlık yapmış olan VI. Charles. VI. Charles’ın henüz bir çocukken tahta geçirildiği ve küçük yaştan itibaren devletlerin sorumluluğu altında ezildiği bilinmektedir. Charles’ın dönem dönem delilik nöbetleri geçirdiği, öfke ataklarıyla ani ve yıkıcı kararlar aldığı söylenmektedir. Ayrıca Charles’ın vücudunun camdan

“Asırlardır insanlar topluluklar hâlinde hareket etmişlerdir. Diğer insanlarla ortak hareket edip ortak yaşam alanları kurmuşlardır. Çünkü yalnızlık risklidir. Dışarıda tehlikeler, beklenmedik olaylar her zaman olabilir. Bir topluluğa ait olduğumuzu hissetmek ise bu tehlikeler karşısında bizi güvende hissettirir.



yapıldığına inandığı ve kırılmamak için özel güçlendirilmiş giysiler giydiği dahi bilinir. Rus Çarı I. Petro da deli lakabını almış krallardandır. Petro'nun diğer hükümdarların aksine büyüklük taslamaması hatta fazlaca alçak gönüllü olması onun en farklı özelliğidir. Petro; botanik, gemicilik, matbaa gibi merak ettiği işleri ayağına uzman getirtip öğrenmek yerine kılık değiştirip o işte çalışıp o işi deneyimleyerek öğrenmeyi tercih etmiştir. Avrupa'daki gelişmeleri merak ettiğinde ise Avrupa'ya elçi göndermek yerine kendisi gidip halktan biri gibi giyinip halkın arasına karışarak yerinde ve yaşayarak öğrenmeyi tercih etmiştir. Bu özellikler bir kralda nadir bulunduğu için Petro'nun aykırı biri olarak görülmesi için yeterli olmuştur. Ayrıca Petro'nun boyunun çok uzun olduğu ancak çok dar omuzlara sahip olup devasa ellere ve minik ayaklara sahip olduğu ve epilepsi (sara) hastası olduğu bilinmektedir.



“ Geçmişte bu insanlara deli denmiş, onlarla dalga geçilmiştir veya bu insanlar cezalandırılıp kenara itilmişlerdir. Ancak bu kralların sorunlarının gerçekte ne olduğu veya sahip oldukları ruhsal hastalıkların sebeplerinin neler olabileceği o dönemlerden çok sonra üzerine incelemeler yapılan ve çıkarımlarda bulunulan konular olmuştur.

Petro'nun bu özellikleri de ona anormal gözüyle bakılmasını kolaylaştırmıştır. Aslında Petro, bilimsel gelişmeleri takip eden, dünyayı dolaşan kendini geliştiren biridir. Ancak farklı olması ve fazla alçak gönüllü olmasıyla “deli” olarak anılmaktan kaçamamıştır.

Geçmişte bu insanlara deli denmiş, onlarla dalga geçilmiştir veya bu insanlar cezalandırılıp kenara itilmişlerdir. Ancak bu kralların sorunlarının gerçekte ne olduğu veya sahip oldukları ruhsal hastalıkların sebeplerinin neler olabileceği o dönemlerden çok sonra üzerine incelemeler yapılan ve çıkarımlarda bulunulan konular olmuştur. Günümüzde modern tıp ve güncel ruh sağlığı tedavisi ilkelerinin bakış açısıyla bakılacak olunursa bahsi geçen isimlerden kimisi için beyinde tümör olabileceği kimisi için şimdilerde olsa bipolar bozukluk teşhisi konulabileceği, kimisi için

belki dissosiyatif kimlik bozukluğu (çoklu kişilik bozukluğu) yaşadığı kimisi içinse travma sonrası stres bozukluğu sebebiyle uyumsuz davranışlar gösteriyor olabileceği söylenebilir. Eğer geçmişte de modern psikoloji ve günümüz ruh sağlığı ilkeleriyle bakılsaydı aslında bu insanlardan hiçbiri deli değildi ve hatta deli diye bir şey yoktu.

Bipolar bozukluğu olan kral, naristik kişilik bozukluğu olan kral, travma sonrası stres bozukluğu yaşayan hükümdar vardı. Günümüzde tedavi edilecek olsaydı bu kişiler önce genel fiziksel bir muayeneden sonra psikiyatrik bir muayeneden geçecekti ve bir teşhis alacaklardı. Bu kişilerin aldıkları teşhis kapsamında gerekli medikal tedavilerine başlanacak sonrasında bu kişiler uzman bir psikolog eşliğinde terapi seanslarıyla desteklenecekti ve belki de ilerlemeler kaydedip iyileşeceklerdi.

Kaynaklar
1. Aydın, O. (2022). Lev Gumilyov'un pasyonarlık kuramı ve Rus edebiyatında bir uygulama örneği: I. Petro. Ankara: İKSAD Yayınları
2. Bennett, A. (2009). The Madness of George III. London: Faber & Faber
3. Dengiz, H. (1959). Temel norm üzerine. Mentepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (2), 263-266



Ümmü GÖKDEMİR

Psikolog

Hüseyin Turgut Personel Eğitim Merkezi

KİŞİSEL GELİŞİM



GÜLÜMSE, ODAKLAN VE DEĞİŞTİR

Gülümsemek, ruhsal ve duygusal durumumuzu anmanın güçlü bir göstergesi olabilir. İçinde bulunduğunuz durumu kabul etmek ve barış içinde olmak genellikle yüzünüzün ifadesine yansır. Kendinizi bu şekilde ifade edebiliyorsanız yaşadığınız durumu kabul etmiş ve onunla uyum içinde oluyorsunuz demektir.

Kendinizi iyi hissetmek ve bolluk içinde yaşamak istiyorsanız önce bu duyguları içinde taşımalısınız. Gülümsemek, bu sürecin bir parçası olarak kabul edilebilir çünkü gülümsemek genellikle içsel huzurun ve mutluluğun bir dışa vurumudur. Eğer bir sorunuz varsa ve kendinizi bu sorunun içinde sıkışmış hissediyorsanız bu durumun sizi nasıl etkilediğini anlamak için kendinize şu soruları sorabilirsiniz:

- Bu sorun hayatımda olmasaydı kim olurdu?
- Bu durumun içinde nasıl daha pozitif bir bakış açısı geliştirebilirim?
- Kendimle barış içinde olmak için neler yapabilirim?

Öncelikli adım olarak gülümsemek genellikle kendinizi bu sorulara yanıt verirken daha açık ve huzurlu hissetmenize yardımcı olabilir. Bu hem içsel hem de dışsal bir iyileşme sürecinin başlangıcı olabilir.

Gülümsemek bir başlangıçtır ancak bu sadece ilk adımdır. Pozitif düşünmeyi ve isteklere odaklanmayı öğrenmek bu sürecin devamı ve gelişimi için önemlidir. İşte bu aşamada uygulayabileceğiniz bazı adımlar:

1. Hedef Belirleme ve Odaklanma:

İlk önce neye ulaşmak istediğinizi net bir şekilde belirleyin. Hedeflerinizi açık ve ölçülebilir bir şekilde tanımlamak odaklanmanıza yardımcı olacaktır. Örneğin, “Kariyerimde ilerlemek istiyorum.” yerine “Bu yıl içinde üç yeni proje tamamlamak istiyorum.” gibi daha somut hedefler koyabilirsiniz.

2. Negatifleri Pozitive Çevirme:

Negatif düşünceleri ve inançları fark ettiğinizde bunları pozitif bir biçimde yeniden ifade etmeye çalışın. Örneğin, “Başarısız olacağım.” düşüncesi yerine “Başarıya ulaşmak için gerekli adımları atıyorum.” şeklinde bir dönüşüm yapabilirsiniz.

3. Şimdiki Zaman Kullanımı:

Hedeflerinizi ve olumlu ifadelerinizi şimdiki zaman diliminde ifade edin. “Olmak istiyorum.” yerine “Şu anda başarılı bir insanım.” şeklinde bir yaklaşım benimseyin. Bu, beyninizin bu durumu mevcut gerçeklik olarak kabul etmesine yardımcı olabilir.

4. Olumlu Cümleler Geliştirme:

Kendi olumlu cümlelerinizi oluşturun ve bu cümleleri günlük olarak tekrar edin. Bu cümleler kendinizi motive etmenize ve pozitif düşünmenizi desteklemenize yardımcı olabilir. Örneğin, “Kendime ve yeteneklerime güveniyorum.” ya da “Her gün daha iyiye gidiyorum.” gibi ifadeler kullanabilirsiniz.

5. Zamanla İyileşme: Pozitif düşünme alışkanlığı başta zor olabilir ama zamanla bu düşüncelere odaklanmak daha doğal hâle gelecektir. Kendinizi bu süreçte sabırlı ve destekleyici olun. Pozitif düşünce ve davranışlar geliştikçe bu alışkanlıklar da güçlenecektir.

Bu adımları düzenli olarak uygulayarak hem içsel hem de dışsal değişimleri daha olumlu bir şekilde karşılayabilir ve hedeflerinize ulaşmada daha güçlü bir temel oluşturabilirsiniz. Pozitif bir zihinle fırsatları karşılamak genellikle kapıları açar ve bizi beklenmedik yönere yönlendirebilir. İlk adımlar her zaman en zor olabilir ama zamanla ortaya çıkan fırsatlar ve kazanılan deneyimlerle hedeflerimize daha da yaklaşabiliriz. Her fırsatın bir öğrenme ve gelişme fırsatı sunduğunu unutmadan cesur adımlar atmak önemli. Gülümseyerek ve açık fikirli olarak evrenin sunduğu yeni yolları keşfetmek heyecan verici bir süreç olabilir.





Hamdi ÖLMEZOĞLU

Psikolog

Denizli T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

“Unutmayalım ki taviz tavizi, ısrar ısrarı doğurur. Bugün ısrarlara yenilmek ve taviz vermek yarın o kişi veya kişilerin size karşı yine ısrarcı olmasına neden olacaktır. Bu nedenle hayır yanıtını net bir şekilde ve belirgin bir ses tonuyla vermek gerekir.”

Yes, Ja, Oui, Si, Da, Naam, Shi... Bu kelimeler “evet” sözcüğünün farklı dillerdeki karşılıkları. Evet kelimesini kullanmak kişiye çoğu zaman daha olumlu gelmekte ve insanlar bu kelimeyi daha fazla kullanma eğiliminde olmaktadır. Öte yandan “hayır” diyebilmek özellikle Asya ve Doğu toplumlarında daha zor olabilmektedir. Örneğin, bizim toplumumuzda yol tarifi soran birisine bilmiyorum demek yerine farklı cevaplar da verilebildiğine hepimiz şahit olmuşuzdur.

Peki, Neden Hayır Kelimesini Kullanmak Zor Geliyor?

Evet kelimesini kullanmak, kullanan kişi ile karşıdakinin bağıni kuvvetlendirmekte ve kişilerin onaylanma ve kabul görme ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Bizler toplumsal varlıklar olduğumuz için diğer insanlar tarafından kabul görmek, yalnız kalmama isteği ve çabası içerisinde oluruz. Biri ya da birileri tarafından dışlanmak veya reddedilmek birçoğumuzu olumsuz etkileyebilmektedir. Bunun için “elime mi yapışır” anlayışıyla istemediğimiz davranışları yapmak zorunda kalabilmekteyiz. Bu noktada ünlü Psikolog Solomon Asch’in sosyal uyum deneyinden bahsetmek yerinde olacaktır. Deneyde bir grup insana bazı görseller gösterilir. Bu grup içerisinde bazıları deneyi yürüten Asch’in asistanlarıdır ve verecekleri cevaplar bellidir. İlk önce birkaç görsel sırayla gösterilir. Görselde yer alan çizgilerin

hangisinin uzun olduğu, hangisinin boylarının eşit olduğu gibi basit sorular sorulur ve herkes doğru cevabı verir. Sıradaki görselde de aynı soru tekrarlanır ve hangi çizginin daha uzun olduğu sorulur.

Buraya kadar işler normal seyrinde ilerler. Ancak işler tuhaflaşmaya başlar ve anlaşmalı katılımcılar yani Asch’in asistanları doğru yanıt olan daha uzun çizgiyi seçmek yerine yanlış cevap olan başka bir çizgiyi seçerler. Sıra gerçek katılımcıya geldiğinde ise öncekilerin verdiği yanlış yanıtı tekrarlar. Bu deney bu şekilde tekrarlanmış ve olaydan haberdar olmayan katılımcıların her ne kadar doğru cevap bariz olsa da çoğunluğa uyma eğiliminde olduğu görülmüştür. Bu deney bizlere sosyal uyum ihtiyacımızın olduğunun, sosyal baskının karar verme sürecinde ne kadar etkili olduğunun göstergesi olmuştur. Bizler istemediğimiz şeyleri yapma konusunda kendimizi baskı altında hissedebiliyor, sosyal olarak uyum göstermek adına isteğimizin aksine kararlar verebiliyoruz.

Hayır Demenin Yolları

Hayır demek zorlanıyor olabiliriz ancak şunu bilmek gerekir ki yapmak istemediğimiz bir şey hakkında o an evet demek karşı taraftan gelebilecek olumsuz geri dönüşü engelliyor gibi görünse de uzun vadede kendimizden ödün vermemiz anlamına gelebilir. O hâlde nasıl hayır diyebiliriz onun

“ Hayır demek zorlanıyor olabiliriz ancak şunu bilmek gerekir ki yapmak istemediğimiz bir şey hakkında o an evet demek karşı taraftan gelebilecek olumsuz geri dönüşü engelliyor gibi görünse de uzun vadede kendimizden ödün vermemiz anlamına gelebilir.

yollarına bakalım. Öncelikle hayır cevabını verirken veya karşı tarafın talebini reddederken olabildiğince kem küm etmemek, lafı sündürmeden ve uzatmadan hayır diyebilmek gerekiyor. Aksi durum ise kendinden emin olmamaya veya özgüvenli görünmemeye işaret edebilir. Bu durum da karşıdakine talebi konusunda ısrarcı olmak için zemin hazırlayabilir. Unutmayalım ki taviz tavizi, ısrar ısrarı doğurur. Bugün ısrarlara yenilmek ve taviz vermek yarın o kişi veya kişilerin size karşı yine ısrarcı olmasına neden olacaktır. Bu nedenle hayır yanıtını net bir şekilde ve belirgin bir ses tonuyla vermek gerekir.

Bozuk plak stratejisi hayır demenin etkili yollarından biridir. Nasıl ki bir bozuk plak aynı şeyi tekrar tekrar çalışırsa aynı şekilde biz de ısrarlara karşı hayır yanıtını yineleyebiliriz. Aslında ısrarlara karşı hayır cevabında ısrar etmek diyebiliriz bu taktiğe. Yalnız burada

fazla uzun cümleler kurmadan hayır cevabını vermek gerekiyor. Bir başka püf nokta ise hayır yanıtını verdikten sonra olası ısrarlardan ve duygusal manipülasyonlardan uzak kalabilmek için ortam değiştirmektir. Ayrıca hayır deme sebebinizi açıklayabilir veya farklı bir konu da açabilirsiniz. Karşıdakinin argümanlarına karşı argüman üretmeye çalışmak, tartışmaya girmek oyunu onun istediği gibi oynamaya çalışmak olacaktır. Onun için bu tuzağa düşmeyin.

Sonuç olarak sorumluluklarımız haricindeki yapmak istemediğimiz konularda hayır diyebilmek ve sınırlarımızın ihlal edilmesini engellemek kendimize olan saygımızı artıracaktır. İnsanlar tepki vermeseydi hangi alanlarda hayır diyebilirdik sorusunu kendimize sorarak işe başlayabiliriz. Özellikle alkol, madde veya sigara gibi konularda olan ısrarları reddedebilmek belki de hayattaki köklü değişikliklerin başlangıcı olabilir. Bu nedenle yaptıklarımız kadar yapmamayı tercih ettiklerimiz de fazlasıyla kıymetlidir.



Hayır
No
いいえ
Nein
Não
아니요
Non
Nyet



Abdullah KAYA

Öğretmen

Nazilli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa

"Ben Gazi Osman Paşa'yı kendime rehber olarak seçtim. Türk ruhu Plevne'de yeniden kendini bulmuştur. Millet yolundaki mücadelemizde daima sembolümüz bu ruh olacaktır. Felaket günlerinde Plevne Harbini ve Osman Paşa'yı düşüneceğiz."

Tarih boyunca bazı kahramanlar vardır. Tek bir kişi olmaktan çıkarlar ve büyük bir orduya dönüşürler. Bu durum nadir ama bakidir. Tek başına büyük bir orduya dönüşen Gazi Osman Paşa sadece Türk tarihinde değil dünya tarihinde de büyük bir iz bırakmıştır.

Peki, bu büyük kahraman Gazi Osman Paşa kimdir?

1832 yılında Tokat'ta doğan Gazi Osman Paşa, yedi yaşındayken İstanbul'a geldi ve eğitim hayatına burada başladı. Küçük yaşlarda asker olma hayallerinin peşinden giden Gazi Osman Paşa, Beşiktaş Askeri Rüştiyesini daha sonra da Askeri İdadi'yi başarı ile tamamlayarak Mekteb-i Harbiye'ye kaydoldu. Tarihler 1853 yılını gösterdiğinde harp okulunu başarıyla tamamlayarak teğmen rütbesiyle mezun oldu. Kurmaylık eğitimi devam ederken Kırım Savaşı'nın patlak vermesi sonucunda göreve çağrıldı. Büyük komutan Gazi Osman Paşa harp sahalarına ilk kez bu savaşla adım attı. Kısa sürede keskin zekası ve stratejik dehasını konuşturarak Gazi Osman Paşa komutanları tarafından takdir edildi. Kırım Savaşı'nda büyük yararlık gösteren Osman Paşa savaş sonrasında yarım kalan kurmaylık eğitimini başarıyla tamamlayarak askeri hayatına devam etti.

Bir süre Bursada görev yaptıktan

sonra Balkan topraklarında görevlendirildi. Arap Yarımadası'nda başlayan isyanı bastırmak üzere Lübnan'a gönderildi ve başlayan isyanı kısa sürede bastırdı. Harp sahalarında dehası, stratejik analizleri ve gözü karalığı ile adı duyulmaya başlayan Gazi Osman Paşa sırasıyla Girit ve Yemen bölgelerinde başlayan isyanları bastırmak için görevlendirildi. Her görevi yüzünün akı ile tamamladı ve kısa sürede rütbeleri yükseltildi.

Balkan topraklarında gözü olan Ruslar tarihler 1876 yılını gösterdiğinde Sırp kışkırtarak Osmanlı Devleti'ne savaş açtırdı. Sırp kullanan Ruslar, Sırp ordularının başına Rus generalleri atayarak Osmanlı topraklarına girdi ve harp meydanında karşılaşma kaçınılmaz oldu. Rus komutanları ile güçlendirilen Sırp ordusunu, Gazi Osman Paşa inanılmaz bir yenilgiye uğrattı ve müşirlik (Mareşal) ünvanına getirildi. Harp meydanındaki bu büyük başarısı ile ismi ön plana çıkan Paşa'ya mecidiye nişanı verildi.

1877 yılına gelindiğinde Gazi Osman Paşa Balkan topraklarında Vidin bölgesini kontrol etmekteydi. Rusların Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etmesi ve Osmanlı topraklarına girmesi üzerine İstanbul'dan emir geldi ve Gazi Osman Paşa Plevne'yi savunmak üzere 25.000 kişilik

1832 yılında Tokat'ta doğan Gazi Osman Paşa, yedi yaşındayken İstanbul'a geldi ve eğitim hayatına burada başladı. Küçük yaşlarda asker olma hayallerinin peşinden giden Gazi Osman Paşa, Beşiktaş Askeri Rüştiyesini daha sonra da Askeri İdadi'yi başarı ile tamamlayarak Mekteb-i Harbiye'ye kaydoldu.

ordusuyla Plevne topraklarına girdi. 8 Temmuz 1877'de Alman asıllı General Schilder komutasındaki Rus ordusu Osman Paşa önderliğinde bulunan Osmanlı ordusuna saldırdı. Osmanlı ordusundan kat ve kat üstün olan Rus ordusunu, Osman Paşa'nın savaş meydanındaki üstün cesareti ve akıl almaz taktikleriyle ağır bir yenilgiye uğratan Osmanlı ordusu tüm dünyanın dikkatini

çekiyordu. Dünya savaş tarihinde yeni bir efsane doğuyordu. Osman Paşa harp meydanında düşmanlarını ağır bir yenilgiye uğrattırırken batı medyasında Osman Paşa'nın zaferi konuşuluyordu.

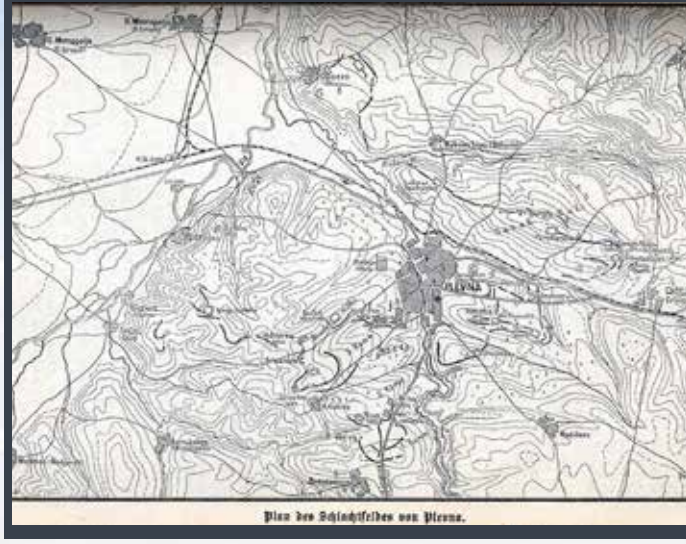
8 Temmuz 1877 yılında yapılan I. Plevne Savaşı'nda ağır yenilgiye uğrayan Ruslar takviye birliklerinin de desteğiyle 18 Temmuz 1877 tarihinde Plevne üzerine bir kez daha yürüdüler. Gazi Osman Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu kendisinden kat ve kat üstün Rus ordusunu 26 saat süren bu savaşın sonunda tekrar yenilgiye uğrattı. II. Plevne Savaşı'nda Gazi Osman Paşa dünya harp taktiğinde şimdiye kadar görülmeyen farklı siper teknikleri geliştirmiş, farklı savaş stratejileri ve taktikleri ile harp meydanını

Gazi Osman Paşa

TARİHİN ARKA SOKAĞI

düşmana dar etmişti. Dünya soluğunu kesmiş Plevne'deki savaşı izliyordu. Gazi Osman Paşa adeta bir savaş ve kahramanlık destanı yazıyordu. II. Plevne Savaşı'nı da kaybeden Ruslar takviyeye doymuyor, safına kattıkları kalabalık Romen ordusuyla 3. kez Plevne üzerine yürüyordu. Askerleri tarafından artık bir efsaneye dönüşen Osman Paşa'nın yanında savaşan askerler büyük bir aşkla savaşıyorlardı. Dünya harp tarihinde bu kadar komutanını benimseyen bir orduya az rastlanılırdı.

7-11 Eylül 1877 tarihinde başlayan Rus taarruzunda efsane komutan Osman Paşa önderliğindeki Osmanlı ordusu Rusları bir kez daha ağır bir yenilgiye uğrattı. Dünya soluğunu kesmiş Plevne'yi izliyordu. Tokatlı Osman Paşa destan üzerine destan yazıyordu. Kahraman Türk



Plevne Haritası

ordusu Ruslara savaş meydanını dar ediyor, Plevne'den çıkmam diyordu.

Osman Paşa'nın bu efsane savunması İstanbul'da büyük yankı uyandırıyor ve halk gözyaşları içinde Osmanlı ordusunun zafetini bekliyordu. Bizzat Sultan II. Abdülhamid Han Plevne'ye telgraf çekiyor ve Paşa'ya Gazilik ünvanını veriyordu. 3 büyük muharebeyi de kazanan Gazi Osman Paşa dünya basınında manşetleri süslüyordu.

Efsane Komutan Gazi Osman Paşa savaş boyunca en ön cephede askerleriyle omuz omuza savaşmış cesareti, gözü karalığı ve bitmek bilmeyen enerjisi ile askerlerine büyük bir örnek teşkil etmişti. Her asker böyle büyük bir lider komutasında savaşmak ister ve böyle kutsal bir dava için şehadete yürümek isterdi. Osman Paşa'nın bu kahramanlığı dillerden dillere geçmiş ve şu türkü söylenmeye devam etmiştir:

“Tuna nehri akmam diyor

Etrafımı yıkmam diyor

Şanı Büyük Osman Paşa

Plevne'den çıkmam diyor.”

Ruslar, aldıkları bu ağır yenilgiler sonrasında Plevne'yi tüm askeri güçlerini getirterek kuşatma altına aldılar. Aldığı yenilgilerin acısını çıkarmak isteyen Ruslar tüm ikmal yollarını kapatmış ve 2 aydır direnen Osmanlı ordusu içinde açlık ve





susuzluk baş göstermişti. Artık kuşatma altında kalınacak bir dakika daha kalmamıştı. Osman Paşa'nın önünde iki yol vardı. Ya teslim olunarak Plevne Ruslara bırakılacaktı ya da çok tehlikeli olan ve bir nevi ölüm demek olan kuşatmayı yarma harekâtına girişilecekti.

Osmanlı ordusu 40.000 civarında iken Rus ordusunun sayısı 120.000 civarında idi. Kuşatmayı yarma harekâtı aslında bir nevi ölüm demekti. Ama Gazi Osman Paşa'nın lügatında asla teslim olmak yoktu. Onun için 10 Aralık 1877 tarihinde bir nevi ölüm demek olan kuşatmayı yarma harekâtına girişildi. Büyük Komutan Gazi Osman Paşa ordusunun en önünde atına binmiş şekilde hücum emri verdi. En önde askerleri ile çarpışan Osman Paşa'ya bir şarapnel parçası isabet etti. Büyük komutan yaralandı. Ama savaşımaya devam etmek istiyor, teslim olmak istemiyordu. Osman Paşa'nın vurulduğu ve yaralandığı haberi kahraman askerlerimiz üzerinde olumsuz bir hava yarattı. Savaşta bulunan diğer komutanların ısrarı üzerine Osman

Paşa istemeyerek de olsa teslim olma emri verdi. Savaş meydanında yaralı bir şekilde düşman askerleri tarafından çevresi sarılınca da kılıcını teslim etmedi. Büyük komutan teslim olurken bile destan yazmaya devam ediyordu. Rus askerleri Osman Paşa'ya hayranlıkla bakıyor ve böyle büyük bir komutan ile savaşmanın onurunu yaşıyorlardı. Osman Paşa'yı teslim almaya gelen Rus komutan saygıyla önünde eğildi ve kılıcını Osman Paşa'nın elinden almadı. Hemen sihiyeciler çağrılarak tedavisi büyük bir özenle yapıldı. Osman Paşa'nın gözleri yaşarmış idi. Gözlerinden akan birkaç damla yaş vücuduna saplanan şarapnel parçasının acısı değil esir düşmek zorunda kalmanın verdiği acıydı.

Esir alınan Gazi Osman Paşa Rusya'ya götürüldü. Geçtiği her şehirde büyük bir coşku ve saygıyla karşılandı. Geçtiği her şehirde yaşayan Rus halkı bu büyük kahramanı görmek istiyor ve alkışlarıyla onun ne kadar büyük bir komutan olduğunu gösteriyorlardı. Rusya'da 6 ay civarında esir kalan Osman Paşa

esir muamelesi görmedi büyük bir hürmet ve saygı ile ağırlandı. Daha sonra yapılan görüşmeler sonucunda İstanbul'a geri döndü ve bizzat Sultan II. Abdülhamit tarafından karşılandı. Kendisine Sultan II. Abdülhamid Han tarafından önemli görevler verildi. Tarihler 1900 yılını gösterdiğinde emir vaki buldu ve bu büyük Osmanlı komutanı Gazi Osman Paşa Hak'a yürüdü. Naaşı Fatih Camisi avlusunda yapılan türbeye defnedildi.

Tarihimizin arka sokaklarında kalmış bugün belki de birçoğumuzun unuttuğu büyük kahramanlar ve olaylar vardır. Asıl olan tarihimize, bu kahramanlarınıza bakıp yarınımızı şekillendirmektir. Unutulmamalıdır ki hiçbir şey geçmişten bağımsız değildir ve gerçek zafer unutanların değil hatırlayanlarındır.





Bünyamin ÖRNEK

İnfaz ve Koruma Memuru

Kavak S Tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumu



16. yüzyılda Avrupa haritası, yükselen iki süper güç tarafından yeniden çiziliyordu: Osmanlılar ve Habsburg Hanedanlığı. Kutsal Roma İmparatoru V. Karl yani Şarlken'in Habsburg hanedanı olarak 1520 yılında tahta geçmesiyle Habsburgların hanedanlığı İspanya'dan Avusturya'ya, Hollanda'dan İtalya'ya kadar uzanan devasa bir imparatorluk hâline gelmişti. Bu durum Avrupa'nın diğer güçlü devletlerinin özellikle de tam bu devletlerin arasında kalan Fransa'yı derin bir endişeye sevk ediyordu. Kendisini bu çember içinde sıkışmış hissedен Fransa Kralı Fransua, bu ezici güce karşı koyabilmek için ittifak arayışlarına girmesine rağmen böyle bir güce karşı koyabilecek tek devletin Osmanlı İmparatorluğu olduğunun farkındaydı. Fransua'nın bu düşüncesi onu Avrupalı bir Hristiyan hükümdarın akıl almaz sayacağı bir karara yöneltti. Dönemin en büyük askeri ve siyasi gücü olan Osmanlı İmparatorluğu'ndan yardım istemek. Bu müracaat sadece bir siyasi

manevra değil aynı zamanda Avrupa'nın dini ve ideolojik sınırlarının da sorgulandığı bir dönüm noktasıydı.

Kutsal Roma İmparatoru olan Şarlken'in artan gücü ve Avrupa'daki diğer devletlerin başına kendi ailesinden krallar ataması, Şarlken'i neredeyse tüm kıtayı tehdit eder bir konuma getirmişti. Bu tehdidin en büyük kurbanı ise Fransa idi. Fransua komutasındaki Fransız ve İsviçreli askerler 1525 yılında İtalya'nın Pavia bölgesinde Şarlken'in ordusuyla büyük bir mücadeleye giriştiyse de gerçekleşen Pavia Savaşı'nda ağır bir yenilgiye uğradı ve Fransua Şarlken'e esir düştü. Şarlken onu Madrid Kalesi'ne hapsetti. Artık Şarlken'in mutlak üstünlüğü sadece Fransa için değil diğer Avrupalı devletler için de büyük bir endişe kaynağıydı.

Akdeniz'den gelen umut: Osmanlı ile ilk temas

Fransa'nın içine düştüğü bu çaresizlik Kral Fransua'nın annesi Louise de Savoie'yi beklenmedik bir arayışa itti. Oğlu esirken zorda kalan halkına ve Habsburg tehdidine

karşı bir çare bulmak zorundaydı. Louise de Savoie bu amaçla dönemin en güçlü devleti olan Osmanlı İmparatorluğu'na elçiler gönderdi. Kanuni Sultan Süleyman'dan Fransua'nın esaretten kurtarılması ve Şarlken'e karşı Fransızlara askeri yardım talepleri dile getiriliyordu. Ayrıca Şarlken ile beraber hareket eden Macarların kudretli Osmanlı Padişahı tarafından cezalandırılmasını talep etti. Osmanlı gelen bu talepleri sadece bir yardım çağrısı olarak değil aynı zamanda Avrupadaki güç dengelerini kendi lehlerine çevirebilecek önemli bir fırsat olarak değerlendirdi.

Kanuni Sultan Süleyman 6 Aralık 1525 yılında Fransua için gönderdiği mektupta şöyle dedi:

“Ben ki Akdeniz'in ve Karadeniz'in ve Rumeli'nin ve Anadolu'nun ve Karaman'ın ve Rum'un ve Dulkâdir Vilâyeti'nin ve Diyarbakır'ın ve Acem'in ve Şam'ın ve Halep'in ve Mısır'ın ve Mekke'nin ve Medine'nin ve Kudüs'ün ve bütün Arap diyarının ve Yemen'in ve daha nice memleketlerin ki yüce atalarımın ezici kuvvetleriyle fethettikleri ve benim dahi ateş saçan zafer kılıcım ile fetheyletiğim nice diyarın-sultanı ve padişahı Sultan Bayezid Hân oğlu, Sultan Selim Hân oğlu, Sultan Süleyman Hân'ım.

Sen ki, Françe vilâyetinin kralı Françesko'sun.

Sultanların sığınma yeri olan kapı-



Kanuni Sultan Süleyman Han

ma adamın Frankipan ile mektup gönderip, memleketinizin düşman istilâsına uğradığını hâlen hapiste olduğunuzu bildirip kurtulmanız hususunda bu taraftan yardım ve medet istemişsiniz. Her ne demiş iseniz benim yüksek katıma arz olunup, teferruatıyla öğrendim.

Padişahların bozguna uğraması ve hapsedilmesi acayip değildir. Gönlünüzü hoş tutup, hatırınızı incitmeyiniz. Bizim ulu ecdadımız daima düşmanı kovmak ve memleketler fethetmek için seferden geri kalmamıştır. Biz dahi onların yolundan yürüyüp her zaman memleketler ve kuvvetli kaleler fethedileyip gece gündüz atımız eyerlenmiş ve kılıcımız kuşanılmıştır. Allah hayırlar versin ve iradesi neyse o olsun. Bunun dışındaki vaziyet ve haberleri adamınızdan sorup öğrenesiniz.”

Fransızların yardım talebi Kanu-



Roma İmparatoru olan Şarlken

ni'nin Avrupadaki hedefleriyle tam olarak örtüşüyordu. Uzun süredir sınır bölgelerinde Belgrad'ı tehdit eden Macarların üzerine sefer yapmak isteyen Kanuni Sultan Süleyman, Macarların Şarlken ile birlikte hareket etmesini bahane ederek Macarlara savaş ilan etti. Kanuni 1526'daki Mohaç Zaferi ile Macaristan Krallığı'nı ortadan kaldırarak Avrupa'nın kalbine ulaşmıştı. Bu zafer Osmanlı'nın Şarlken'e karşı doğrudan bir denge unsuru hâline geldiğini gösterdi. Kanuni'nin “dünya imparatorluğu” vizyonu Şarlken'in mutlak hâkimiyetini kırmak üzerine kuruluydu ve Fransa'nın içinde bulunduğu durum bu vizyonu gerçekleştirmek için eşsiz bir fırsattı. Böylece bir yanda siyasi yalnızlığa düşen Fransız Krallığı, diğer yanda ise Avrupadaki etkisini artırmak isteyen Osmanlı İmparatorluğu arasında ilerleyen dönemde daha da derinleşecek olan bir ittifakın temelleri atılmış oldu.

1536 yılında yapılan antlaşma Osmanlı İmparatorluğu'nun Fransa'ya ticari ve hukuki ayrıcalıklar tanıdığı bir anlaşma olmanın ötesinde iki devlet arasındaki stratejik ittifakın resmî bir göstergesiydi. Bu anlaşma yüzyıllar boyunca sürececek olan Osmanlı-Fransız ilişkilerinin temelini

attı ve Fransa'ya Doğu Akdeniz ticaretinde önemli bir üstünlük sağladı. Bu ittifak sayesinde Osmanlı diplomasisi Avrupa siyasetindeki geleneksel dengeleri altüst eden belirleyici bir aktör haline geldi. Osmanlı desteğini arkasına alan Fransa, Habsburg kuşatmasını kırmayı başardı ve Avrupadaki siyasi gücünü yeniden kazandı. Bu “doğal müttefiklik” Hristiyan-Müslüman ayrımının ötesinde ortak çıkarlar üzerine kurulmuş ve çağının siyasi paradigmalarını derinden sarsan bir diplomasi harikası olarak tarihe geçmiştir. Sonuç olarak I. Fransa'nın mektubu sadece bir yardım çağrısı değil aynı zamanda Avrupa'nın siyasi haritasını ve uluslararası ilişkilerin geleceğini şekillendiren tarihî bir dönüm noktası olmuştur.

**“1536 yılın-
da yapılan
antlaşma Osmanlı
İmparatorluğu'nun
Fransa'ya ticari ve
hukuki ayrıcalıklar
tanındığı bir anlaşma
olmanın ötesinde
iki devlet arasında-
ki stratejik ittifakın
resmî bir gösterge-
siydi. Bu anlaşma
yüzyıllar boyunca
sürecek olan Os-
manlı-Fransız ilişki-
lerinin temelini attı
ve Fransa'ya Doğu
Akdeniz ticaretinde
önemli bir üstünlük
sağladı.”**



1526 Mohaç Zaferi



Baycan ALTINGÜN

İnfaz ve Koruma Başmemuru

Nazilli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

GÜVENLİ SÜRÜŞ İÇİN DOĞRU LASTİK SEÇİMİ



Araç kullanırken güvenli sürüş için bilgi ve yetenek dışında fiziksel donanım da gereklidir. Araçların yola tutunmasını sağlayan parça lastiktir. Araç kullanırken doğru lastik seçimi çok önemlidir. Özellikle değişen hava koşullarında tercih edeceğimiz lastikler fren mesafesi, sürüş konforu, yakıt tüketimi en önemlisi ise yol tutuşundan etkilemektedir. Lastikler hava koşullarında kullanımına göre genel olarak üç kategoride değerlendirilir. Bunlar; yaz lastikleri, kış lastikleri ve dört mevsim lastikleridir. Bu lastikler hava sıcaklıklarına göre farklı yapıda kauçuktan ve lastik sırt desenlerinden üretilmişlerdir.

Yaz Lastikleri

Yaz lastikleri genelde sıcak ve yağışlı havalarda özel performans göstermeleri için tasarlanır. Yaz lastikleri, 7°C üzerindeki sıcaklıklarda en yüksek performansı sunar. Yapı itibarıyla sert kauçuk bileşimi, sıcak asfaltta tutunma ve yönlendirme yeteneğini artırır. Yaz lastikleri genelde soğuk kış hava şartlarının yaşanmadığı yerlerde kullanılır. Araç kullanırken yapılacak hızlı frenlemelerdeki fren mesafeleri, yüksek yol tutuşu ve yakıt tüketiminde avantaj olarak öne çıkar. Kullanılan özel kauçuk bileşimi sayesinde daha az yuvarlanma direnciyle tüketimi optimize eder ve sürüşü daha sessiz hâle getirir. Ancak aşırı soğuk hava koşullarında bu lastiklerin yapımında kullanılan kauçuklar sertleşirler. Bu sertleşme ile yol tutuşu azalır, fren mesafesi uzar ve potansiyel çatlamalar oluşabilir. Yağmurlu havalarda ise lastiklerin üzerindeki oluk ve desenler sayesinde yolda biriken sular bu kanallardan atılarak yol tutuşu artar. Kuru havalarda ise bu kanallar lastiklerin aşırı ısınmasını engelleyerek optimum yol tutuşunu sağlar.

Kış Lastikleri

Kış lastikleri hava sıcaklıklarının 7°C ve altındaki sıcaklıklarda kullanılması gereken lastiklerdir. Yapı itibarıyla yumuşak kauçuk bileşimi soğuk havalarda sertleşmeyerek esnek bir yapıda kalır. Yaz lastiklerine göre daha derin diş yapısı ve kendine özgü sırt desenine sahip lastiklerdir. Ayrıca araç çeşidine göre lastik diş derinliği uygunluğu aranır. Otomobillerde bu derinlik 1,6 mm'dir. Kış lastiklerinin üstünde belli standartları karşıladığına dair M+S harfleri ile birlikte kar tanesi (snowflake) işaretinin ya da sadece kar tanesi işaretinin olması gerekmektedir. Kış lastikleri sadece kar yağdığında değil soğuk hava koşullarının olduğu coğrafyalarda da kullanılmalıdır. Yolcu ve yük taşımacılığında kullanılan araçlarda kış lastiklerinin 1 Aralık ile 1 Nisan tarihleri arasında kullanılması zorunludur. İl sınırları içinde ise diğer araçlar için kış lastiği kullanım zorunluluğu hava koşullarına göre valiliklerce belirlenir. 7°C ve altındaki hava koşullarında kış lastiği kullanmak diğer lastik türlerine göre yol tutuşunu arttırmakta ve fren mesafesini önemli ölçüde kısaltmaktadır. Bu da güvenli sürüş

“Yaz lastikleri, 7°C üzerindeki sıcaklıklarda en yüksek performansı sunar. Yapı itibarıyla sert kauçuk bileşimi, sıcak asfaltta tutunma ve yönlendirme yeteneğini artırır. Yaz lastikleri genelde soğuk kış hava şartlarının yaşanmadığı yerlerde kullanılır.

Araç kullanırken yapılacak hızlı frenlemelerdeki fren mesafeleri, yüksek yol tutuşu ve yakıt tüketiminde avantaj olarak öne çıkar.

için avantaj sağlamaktadır.

Dört Mevsim Lastikler

Dört mevsim lastikleri ne tam olarak yaz lastiği ne de tam bir kış lastiğidir. Bu iki lastiğin sahip olduğu teknoloji harmanlanarak oluşturulmuştur. Genel olarak ılıman iklim bölgeleri için üretilen ekonomik ve pratik bir çözümdür. Ancak bu lastiğin aşırı sıcaklarda yol tutuş ve kavrama gücü yaz lastikleri kadar yüksek olmadığı gibi yoğun kış koşullarında da kış lastikleri kadar yol tutuşu ve fren mesafesi avantajı yoktur.

Güvenli Sürüş İçin Mevsime Uygun Lastik Şart

Sonuç olarak ülkemizde farklı bölgelerde farklı hava koşulları yaşandığı gerçeği göz önüne alındığında mevsime uygun lastik kullanımı sürüş güvenliğini artırır, enerji verimliliğini sağlar ve fren mesafelerini kısaltır. Ayrıca uygun lastik, daha konforlu bir sürüş sağlar. Yaz, kış ve dört mevsim lastiklerinin kişisel kullanım koşullarına ve yaşadığınız bölgede var olan iklime göre doğru ve bilinçli bir şekilde seçilmesi gerekmektedir. Bu seçim trafikte hayati bir öneme sahiptir. Unutmayalım doğru lastik seçimi sürüş keyfini ve güvenli sürüşü birlikte getirir.



Kaynak: <https://resmigazete.gov.tr/eskiler>



Ersin KAYA

İnfaz ve Koruma Memuru

Ereğli (Konya) T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

TOROSLARIN ZİRVESİNDEKİ MUCİZE TOROS KURBAĞASI



Niğde'nin Ulukışla ilçesinin tepelerinde, bulutların hemen yanı başında bir dünya düşünün. Bolkar Dağları'nın 2.500 metreyi aşan zirvelerine tırmandığınızda, ciğerlerinize dolan keskin dağ havası ve kulaklarınızı dolduran rüzgarın uğultusu sizi karşılar. Ancak Karagöl ve Çinili Göl'ün kıyısına vardığınızda o rüzgarın bile sustuğu bir sükûnet hissedersiniz. Alışlagelmiş göl manzaralarından farklı bir durum vardır burada. Sazlıkların arasından gelmesi beklenen o tanıdık "vrak" seslerini duyamazsınız. Çünkü burası dünyada eş benzeri olmayan, yaratılışındaki ince sırlarla donatılmış endemik Toros kurbağasının yani Rana holtzi'nin evidir. (Endemik: Belirli bir bölgeye özgü olan, yalnızca o bölgede bulunan ve doğal olarak başka hiçbir yerde yetişmeyen ya da yaşamayan türleri tanımlamak için kullanılan bir terimdir.)

Bolkar'ın Sessiz Sakinleri

Toros kurbağasını diğer hemcinslerinden ayıran en hayret

“ Ortalama yaşam süreleri 7 ile 10 yıl arasında değişen canlılar, ekosistemin sağlığı için kritik bir rol üstlenir. Onlar, gölün temizliğinin ve doğal dengenin birer bekçisidir. Varlıkları, suyun kalitesine ve ortamın bozulmamışlığına işarettir.

verici özellik şüphesiz sessizliğidir. Yeryüzündeki binlerce kurbağa türü varlıklarını gürültülü nidalarla duyururken bu canlı yaratılışın bir cilvesi olarak sükûneti tercih eder.

Biyolojik incelemeler, ülkemize özgü bu canlının ses keselelerinin olmadığını ya da deri altına gömülü, işlevsiz bir hâlde bulunduğunu gösteriyor. Dışarıdan bakıldığında bir eksiklik gibi görünen söz konusu durum aslında muazzam bir uyumun göstergesidir. Yırtıcıların az olduğu, yüksek rakımlı ve nispeten steril bir ortamda düşmanı üzerine çekecek gürültülü bir iletişime ihtiyaç duymazlar. Sanki yaradan bu narin canlıyı Bolkar'ın zirvesindeki o derin sessizliğe hâle getirmemesi için özel olarak tasarlamıştır. Gölün soğuk sularında sessizce süzülürler. Sadece korktuklarında ya da çok sıkıştıklarında insan kulağının zor duyabileceği hafif ve tiz bir ciyıklama dökülür dudaklarından.

Doğa Canlanır Kısa Sürecek Şölen Başlar

2.500 metre yükseklikte hayat, ova canlıları için zorlu olsa da Toros kurbağası için harika bir denge üzerine kuruludur. Karların erimesiyle birlikte göl çevresindeki çayırlar canlanır ve minik dostumuz için ziyafet başlar. Göl kenarındaki bitkilerin arasında gizlenen böcekler, suyun içindeki mikroorganizmalar ve küçük omurgasızlar, onların temel besin kaynağını oluşturur.

Beslenme kadar üreme döngüleri de hayranlık uyandırıcı bir takvime bağlıdır. Kışın sert geçtiği, gölün buz tuttuğu uzun aylarda kurbağalar kış uykusuna yatarak metabolizmalarını neredeyse durdururlar. Baharın geç geldiği zirvelerde, karlar kalkar kalkmaz yani mayıs sonu veya haziran başı gibi kısa bir sürede üreme faaliyeti başlar. Dişiler yumurtalarını sığ sulara bırakır. Binlerce yumurtadan çıkan iribaşlar eylül ayına kadar gelişim-



lerini tamamlamak zorundadır. Önlerinde o kadar kısıtlı bir zaman vardır ki her saniye hayati önem taşır. Mevsimlerin şaşmaz döngüsü içinde rızkın ve neslin devamı milimetrik bir hassasiyetle işler gider.

Görünmezlik Silahı Devrede

Düşmanlarından kaçmak için hızlı bacaklara veya zehirli salgılara sahip değildirler belki ama onlara bahsedilen en büyük savunma mekanizması “görünmezlik”tir. Sırtlarındaki desenler; sarı, yeşil ve siyahın en uyumlu tonlarıyla bezenmiştir. Gölün tabanındaki çamurlu zeminle ya da kıyıdaki yosunlu taşlarla öylesine bütünleşirler ki dikkatli bir göz bile onları ayırt etmekte zorlanır. Ortalama yaşam süreleri 7 ile 10 yıl arasında değişen canlılar, ekosistemin sağlığı için de kritik bir rol üstlenir. Onlar, gölün temizliğinin ve doğal dengenin birer bekçisidir. Varlıkları, suyun kalitesine ve ortamın bozulmamışlığına işaret eder. Ancak son yıllarda göle sonradan aşılana aynalı sazan balıkları, yumurtaları ve larvaları yiyerek nesillerini tehdit etmeye başlamıştır. İnsanoğlunun “daha iyi olur” zannıyla yaptığı müdahaleler, kurulu hassas teraziye bozabilmektedir.

Yörük Anlatımlarından Günümüze Ulaşan Efsane

Bölge halkı ve yaylaya çıkan yörükler için Toros kurbağası sıradan bir hayvanın çok ötesinde anlamlar taşır. Bu canlı ne sesine ne gücüne ne de devasa boyutlarına güvenir. O sadece kendine çizilen fitrat çizgisinde, sessiz ve mütevazı bir hayat sürer. Bize düşen ise Bolkar Dağları’nın zirvesindeki söz konusu emaneti olduğu gibi bozmadan ve kirlenmeden gelecek nesillere aktarmaktır. Çünkü tabiat tüm canlılar ile bir bütündür ve Toros kurbağası da o bütünün en naif parçalarından biridir.

Kaynaklar

1. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (DKMP)
2. Toros Kurbağası Tür Eylem Planı
3. Prof. Dr. İbrahim Baran - Türkiye Amfibileri ve Sürüngenleri
4. Anadolu Ajansı - Yerel Basın Raporları



“Düşmanlarından kaçmak için hızlı bacaklara veya zehirli salgılara sahip değildirler belki ama onlara bahsedilen en büyük savunma mekanizması “görünmezlik”tir. Sırtlarındaki desenler; sarı, yeşil ve siyahın en uyumlu tonlarıyla bezenmiştir.





Nisa BARAÇ

Psikolog

Elazığ 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

DENEME

Bingöl Balı

Doğanın ve Kültürün Altın Renginin İfıkâyesi

Her şehrin kendine ait bir tadı vardır. Kimisi bir ekmekte kimisi bir baharatta kimisi de bir çocukluk anısının derinlerinde saklıdır. Bingöl'ün tadı ise dağlarının eteklerinde saklanan balında gizlidir.

Bingöl balı yalnızca bir lezzet değildir; bir költürdür bir coğrafyadır bir sabırdır. Çünkü bu bal sıradan bir çiçekten değil yüksek dağların tertemiz havasından, karla kaplı zirvelerin eteklerinde açan nadir bitkilerden ve insan eli değmemiş yaylalardan beslenir.

Bingöl'de bal dediğin doğanın yazdığı bir şiirdir aslında. Küçük bir kovanda başlayan yolculuk, dağlardaki binbir çiçeğin kokusuyla harmanlanır. Sonra köy evlerinde annelerin sessiz telaşıyla sofralara taşınır. Bir kaşığına ağzınıza aldığınızda yalnızca balın tadını değil rüzgârın serinliğini, güneşin dağlara vurmasını, yaylada koşan çocukların kahkahasını bile hissedersiniz.

Bu bal, sarı değil güneş rengidir. Tatlı değil doğaldır. Sıradan değil emeğin kendisidir. Bingöl balının kıymetini en iyi bilenler sabahın erken saatlerinde kovanların başında duran arıcılardır. Her kovanda

arıların dağların çiçeklerinden taşıdığı binlerce küçük emek vardır. Arının kanadındaki güç ile doğanın sunduğu imkân ve insanın özenli çabası birleşince ortaya bu altın rengi miras çıkar. Şehirde yaşayanlar bile memlekette gelen bir kavanozu açtığında gözlerinin dolmasını ondan bilir. Çünkü bu bal sadece damakta iz bırakmaz kalpte de bırakır. Bir çocuğun kış akşamlarında sobanın başında ekmeğe sürdüğü o kalın bal tabakası yalnızca karın doyurmaz bir hafıza yaratır. Anneannelerin "Bir kaşık al iyi gelir." diye uzattığı bal sadece iyileştirmes bir neslin költürünü de taşır. Misafire ikram edilen bal ise yalnızca ikram değildir evin bereketinin de bir işaretidir.

Her şehir kendine özgü bir miras taşır. Bingöl'ün mirası ise doğallığın, emeğin ve sadeliğin altın rengindeki hâlidir. Ve insan bazen dünyanın en uzak köşesinde bile olsa bir kaşık Bingöl balıyla memleketine döner. Anne kokusuna, dağ esintisine, geçmişin sıcaklığına, çocukluğun eşsiz tadına...

“ Bingöl'de bal dediğin doğanın yazdığı bir şiirdir aslında. Küçük bir kovanda başlayan yolculuk dağlardaki bin bir çiçeğin kokusuyla harmanlanır.

Sevgi Varsa
Engel Yoktur

3 ARALIK

DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜ

Kutlu Olsun



DEGER

Mevlana Haftası

7-17 ARALIK



*"Gönlüm dilime dargın, dilim gönlüme
Gönlüm duygularını anlatamadığı için kızarken dilime;
Dilim anlatamayacağı şeyleri düşündüğü için kızıyor gönlüme..."
Hz. Mevlana*

DEGER

